

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CXI П'ЯТНИЦЯ, 9 СІЧНЯ 2004 РОКУ ЧИСЛО 2 VOL. CXI FRIDAY, JANUARY 9, 2004 No. 2

При в'їзді у США чекатиме жорсткіша контроля

ПАРСИПАНІ, Н. Дж.. – 5 січня набрала чинности програма „US-VISIT", яку запроваджено на всіх 115 комерційних летовищах США та у 14 головних морських портах, які обслуговують кораблі міжнародних подорожей. Програма „US-VISIT" має на меті покращити безпеку громадян та гостей США, в той же час сприяючи закордонним подорожам та торгівлі. В усіх гостей, які потрапляють на територію США з візою через визначені пункти перетину кордону, будуть електронним способом сканувати відбитки вказівних пальців правої і лівої рук. Кожна особа буде також зфотографована цифровою фотокамерою.

Цей новий порядок стосується майже всіх країн світу, включно з Україною, але не стосується гостей з тих европейських країн, від яких США не вимагають віз.

Процедуру електронного сканування відбитків пальців також застосовуватимуть у посольствах та консульствах США за кордоном. П'ятдесят посольств та консульств США вже здійснюють цифрове сканування відбитків пальців осіб, що подають заяви на отримання візи. Посольство США в Україні почне застосовувати цю процедуру у червні 2004 року.

Для гостей США застосування програми „US-VISIT" означатиме, що вони, окрім стандартних процедур перевірки при в'їзді, повинні будуть прикласти вказівний палець спочатку однієї, а потім другої руки до скляної поверхні, яка електронним чином відсканує відбитки обох пальців; відтак гостей попросять подивитися в об'єктив фотокамери, яка зфотографує обличчя. Ці додаткові дії практично не позначаться на тривалості процедури, оскільки займатимуть щонайбільше декілька секунд. Від 17 листопада приблизно 20,000 пасажирів вже було перевірено за цією процедурою. Наприкінці 2004 року подібні процедури будуть застосовані і при виїзді з США.

Том Ридж, голова Департаменту безпеки країни, під час своєї пресконференції 5 січня підкреслив, що такі біометричні дані, як відскановані відбитки пальців, підвищать ефективність системи безпеки США, а також захистять гостей

(Закінчення на стор. 4)

Конституційний суд України відчинив перед Л. Кучмою двері до третього президентського терміну

КИЇВ. – 30 грудня Конституційний суд України оприлюднив прийняте 25 грудня рішення, яке дозволяє Президентові Леонідові Кучмі втретє кандидувати на пост президента під час виборів у жовтні 2004 року.

„Особа, яку вперше було обрано на посаду президента України за чинною Конституцією в 1999 році, має право балотуватися на чергових виборах президента у 2004 році", – сказано у вердикті Конституційного суду і підкреслено, що це рішення є обов'язкове до виконання на території України, остаточне і не може бути оскаржене.

Посилаючись на висновки юристів-експертів з Київського національного університету ім. Шевченка, Одеської національної юридичної академії ім. Ярослава Мудрого, Інституту Держави і права ім. В. Корецького та Інстриуту державного будівництва і місцевого самоврядування, Конституційний суд постановив, що теперішній термін Президента Л. Кучми слід вважати першим президентським терміном, оскільки, як пояснив журналістам суддя Василь Німченко після засідання, „з прийняттям Конституції весь законодавчий масив був або скасований, або втратив законодавчу чинність".

Більшість політичних сил в Україні реагують на це рішення Конституційного суду гострою критикою, підкреслюючи, що частина друга статті 103-ої Конмституції говорить: „Одна й та сама особа не може бути Президентом Украйни більше, ніж два строки підряд". Українські соціологи, базуючись на опитуваннях громадської думки, заспокоюють суспільство: мовляв Л. Кучма не може не усвідомлювати, що він не має жодних шансів перемогти у виборах, тому кандидувати не відважиться.

Однак є й інші думки. Наприклад, керівник наукових програм фонду „Демократичні ініціятиви" Ірина Бекешкіна вважає, що до часу виборів можуть статися такі зміни, котрі уможливлять обрання Л. Кучми на третій термін депутатською більшістю у Верховній Раді.

За матеріялами ЗМІ

Думки про рішення Конституційного суду України щодо виборів

Нижче вміщуємо відгуки українських і закордонних діячів та експертів з приводу оприлюдненого 30 грудня рішення Конституційного суду України, яке дозволяє Л. Кучмі втретє кандидувати на пост президента.

Василь Німченко, суддя Конституційного суду:

– Суд в даному випадку врахував висновки, зроблені провідними юридичними установами України. Згідно з цими висновками діючий Президент України Леонід Кучма в 1999 році був вперше обраний на пост глави держави згідно з новою Конституцією, прийнятою в 1996 році – отже, він не позбавлений права кандидувати на цю ж посаду в жовтні 2004 року. Згідно з Перехідними положеннями Конституції Президент Л. Кучма протягом трьох років після набуття чинности Конституції 1996 року мав право видавати схвалені урядом і скріплені підписом прем'єр-міністра укази з економічних питань в той час, як до прийняття нової Конституції він, згідно з конституційною угодою, очолював виконавчу владу в державі. Таким чином, після прийняття в 1996 році Конституції Президент Л.Кучма перейшов на тимчасове виконання обов'язків за своїми повноваженнями, тому перебування Л.Кучми на посаді Президента з 1996 до 1999 року не може вважатися повним терміном виконання ним повноважень глави держави.

Микола Томенко, голова Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова та інформації:

– Якщо рішення Конституційного суду щодо змін до Конституції викликало в суспільстві серйозні сумніви в компетентності та незаангажованості його суддів, то рішення про можливість обрання Президента Леоніда Кучми на третій термін поставило хрест на Конституційному суді як на авторитетному державному органі України. Відповідно до всіх конституційних документів, які діяли в Україні – Конституції УРСР 1978 року, Конституційного договору 1995 року, Конституції України 1996 року, одна особа не може займати посаду Президента більше двох разів підряд. Коли 1999 року Центральна виборча комісія реєструвала кандидата в Президенти Л. Кучму, була вказана його чинна посада – „Президент України". Таким чином, рішення КС зафіксувало, що цей орган своєю головною метою бачить не захист Конституції і законних прав українського народу, а захист Президента Л.Кучми. Це означає, що у 2004 році, коли, ймовірно, виникне чимало правових колізій у зв'язку з черговими президентськими виборами, Конституційний суд буде нездатним виконувати свої обов'язки відповідно до свого призначення – захищати Конституцію і права громадян України. Опозиція готова до такого розвитку подій і діятиме відповідно, беручи своїм головним союзником народ.

Богдан Футей, суддя Федерального Суду США:

– Не входячи в деталі загальнополітичної ситуації в Україні, прокоментую виключно рішення Конституційного суду, яке надає Президентові Л. Кучмі право втретє бальотуватися на цю посаду. На мою думку, в правовій державі, де має панувати верховенство права, Конституційний суд цим своїм рішенням не став на сторожі дотримання Конституції і законів України. Якщо судді хочуть, щоб їх у суспільстві поважали, вони повинні передусім шанувати самі себе. Коли Верховна Рада незалежної Української держави приймала Конституцію, було багато сподівань на становлення України як правової держави. І перші рішення Конституційного суду ми пам'ятаємо, як вияв незалежности суддів і вияв верховенства права. Однак, останнє рішення іде вже цілком в іншому руслі. Чому? Бо Конституція України в статті 150-ій говорить, що рішення Конституційного суду є обов'язковим до виконання на території України, є остаточним і не може бути оскаржене. Це стосується також самого Конституційного суду. Тут можна ствердити, що Конституційний суд не дотримується власних рішень. В 1997 році КС у справі про сумісництво народних депутатів прийняв ясне рішення, базуючись не тільки на Конституції України 1996 року, але також на Констиуційному Договорі 1995 року, – вже від 1995 року зборонивши народним депутатам займати дві посади водночас. Це рішення є зобов'язуючим для усіх, і КС повинен його дотримуватися. У теперішньому рішенні про третій термін для Президента Л. Кучми КС

(Закінчення на стор. 3)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Україна виплатила компенсацію

КИЇВ. – Україна перерахувала Ізраїлеві понад 7 мільйонів долярів на компенсації родичам загиблих у катастрофі літака Ту-154, збитого над Чорним морем восени 2001 року. Про це 30 грудня повідомив речник Міністерства закордонних справ Маркіян Лубківський. За домовленістю з Ізраїлем та Росією, громадяни якої також загинули у катастрофі, родини кожного загиблого отримають по 200 тисяч долярів.

Починає діяти закон, що скасовує прописку

КИЇВ. – Два роки після того, як прописку в Україні скасував Конституційний суд, почне діяти і відповідний закон. Він був ухвалений в грудні Верховною Радою і з початком січня 2004 року підписаний Президентом Л. Кучмою. Закон ґарантує громадянам України та чужоземцям свободу пересування і право мешкати в будь-якому місці країни, але вимагає впродовж 10 днів повідомити про це державні органи. Таким чином, радянська „прописка", яка мала дозвільний характер, замінюється на „реєстрацію". Разом з тим запроваджується поняття „місце перебування", тобто місце, де людина мешкає менш як півроку, про що мусить повідомлятися окремо. Народний депутат Борис Беспалий, коментуючи цей закон, сказав, що повній ліквідації прописки заважає низка застарілих урядових актів, якими й досі керуються у своїй роботі пашпортисти.

Ще одна комісія у Верховній Раді...

КИЇВ. – У Верховній Раді буде створено спеціяльну депутатську комісію з питань контролі над військом та правоохоронними органами, повідомив голова парляментського Комітету з національної безпеки та оборони Георгій Крючков. Хід військової реформи та миротворчі операції, обставини загибелі військовослужбовців та „дідівщина" – це далеко не вся сфера діяльности комісії. Питання про створення комісії буде внесене на розгляд парляменту 13-16 січня. Передбачається, що комісію очолить член фракції СДПУ(о) Борис Андресюк.

... і ще один закон, пов'язаний з видатками

КИЇВ. – Лідер християнсько-ліберальної партії України, народний депутат Леонід Черновецький заявив 30 грудня, що в разі ухвалення Закону „Про реєстрацію фізичних осіб в Україні" громадяни заплатять по 170 грн. за отримання пашпорта. „У цьому документі закладено ще одну безперечно грабіжницьку для народу норму, – вважає депутат. – Громадянина зобов'язують інформувати державу про зміну місця роботи або переведення на іншу посаду. І за внесення до Державного реєстру цієї інформації він зобов'язаний заплатити державне мито в розмірі 170 грн.". Окрім цього, статтями 5, 6 і 15 проекту Закону „Про реєстрацію фізичних осіб в Україні" встановлюється, що занесенню до Єдиного державного реєстру фізичних осіб підлягають всі без винятку громадяни України, а це порушить права віруючих, чиї релігійні переконання не дозволяють їм проходити подібні процедури з присвоєнням номера. Народний депутат пропонує доповнити законопроект відповідними положеннями, які б встановлювали виняток для віруючих.

Медведчуківці не хочуть поступитися Закарпаттям

МУКАЧЕВЕ, Закарпаття. – Місто Мукачеве Закарпатської области знову стало ареною протостояння між бльоком Віктора Ющенка „Наша Україна" і Соціял-демократичною партією (об'єднаною), якою керує Віктор Медведчук. На цей раз протистояння загострив своїми указами Президент Л. Кучма, запровадивши від 30 грудня в місті пряме президентське правління, звільнивши з посади міського голови „нашоукраїнця" Василя Петьовку і призначивши на його місце соціял-демократа Мирослава Опачка. У зв'язку з цим Уповноважений з прав людини Верховної Ради Ніна Карпачова 30 грудня 2003 року внесла до Конституційного суду України подання, в якому пропонує розглянути, чи відповідають укази Президента Л. Кучми, що стосуються ситуації в Мукачеві, чинній Конституції України.

Вручення нагород

КИЇВ. – 31 грудня Київський міський голова Олександр Омельченко вручав державні нагороди та міські відзнаки відомим у різних ділянках киянам. Орден „За заслуги" III ступеню одержав директор-розпорядник Національного заслуженого академічного ансамблю танцю ім. П.Вірського Іван Костенко. Загалом міський голова вручив 54 державні нагороди - медалі „За працю і звитягу", почесні грамоти Кабінету міністрів України та інших центральних органів влади. 25 державних службовців отримали почесні звання заслуженого будівельника, діяча науки і техніки, лікаря, вчителя та ін. Нагородами міського рівня були відзначені 76 державних службовців. Серед них 9 отримали нагрудний знак „Знак пошани". Під час урочистого нагородження О. Омельченко зазначив: „Ми проводжаємо цей рік як рік досягнень і здобутків, одним з головних досягнень є те, що Київ виріс, в ньому народилося цього року 23 тисячі дітей, це майже на 2 тисячі більше ніж минулого року. Це важливе стратегічне питання кожної нації, це стратегія держави".

Новий проєкт благодійного фонду „Карітас України"

ЛЬВІВ. – Міжнародний благодійний фонд „Карітас України" розпочав новий проєкт допомоги дітям із соціяльно незахищених сімей. За його сприяння у Львові відкрито кризовий центр допомоги дітям з неблагополучних сімей, аби вберегти їх від життя на вулиці. На разі у центрі мешкають 35 дітей дошкільного віку, які отримують харчі та одяг. Старші діти теж звертаються за допомогою, однак проблема в тому, що більшість з них відмовляються залишатися у будь-яких інституціях, тому „Карітас-Львів" створюватиме так звані мобільні соціяльні станції допомоги, аби їхати туди, де перебувають діти. Проєкт діятиме щонайменше півроку.

Старовинні козацькі гармати врятовано

П'ЯТИХАТКИ, Дніпропетровської области. – 5 січня міліція затримала двох зловмисників, які викрали з меморіялу Козацької слави в селі Жовтоолександрівці три старовинні чавунні гармати вагою 180 кг кожна. Викрадачі вивезли гармати на легковому автомобілі, щоб здати їх у пункт металобрухту. Одну гармату співробітники міліції знайшли у ставку поблизу П'ятихаток, дві інші – вдома в одного зі злодіїв. На території П'ятихатського району в середині XVII сторіччя відбулася битва під Жовтими Водами під проводом Богдана Хмельницького.

За повідомленнями інформаційних аґентств

Створено парляментсько-урядову коаліцію

КИЇВ. – 25 грудня 2003 року в Пущі-Озерній під Києвом підписано угоду про утворення парляментсько-урядової коаліції (ПУК). В присутності Президента України угоду підписали Кабінет міністрів і коаліція депутатських груп і фракцій Верховної Ради. У депутатську коаліцію входять фракції Аґрарної партії України, НДП, політичних партій промисловців і підприємців України – „Трудова Україна", „Реґіони України", СДПУ(О), депутатських груп „Демократичні ініціятиви", „Народний вибір", „Народовладдя", а також позафракційні парляментарії. У документі наголошується, що головне завдання парляментсько-урядової коаліції її учасники бачать в забезпеченні сприятливої соціяльної атмосфери, високої політичної активності, динамічного економічного розвитку в процесі політичних реформ і конституційних змін з метою успішного проведення президентських виборів. На фото (зліва): заступник голови Верховної Ради Степан Гавриш, голова Верховної Ради Володимир Литвин, Президент України Леонід Кучма, прем'єр-міністер України Віктор Янукович та провідник фракції СДПУ(О) Леонід Кравчук після підписання політичної угоди про створення парляментсько-урядової коаліції. *Фото УНІАН*

Міхаїл Саакашвілі – новий президент Грузії

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – Перемогу на виборах, які відбулися у Грузії в неділю, 4 січня, здобув провідник опозиції 36-річний юрист Міхаїл Саакашвілі. За даними Центральної виборчої комісії Грузії, за нього проголосували 95 відсотків виборців. За пост президента Грузії змагалися 5 кандидатів. М. Саакашвілі заявив, що пріоритетним завданням його діяльности є відбудова демократичних інституцій країни та боротьба з корупцією. Він хоче передусім відновити верховенство закону, повернути повагу до юридичної системи і держави. Серед інших завдань – перетворення Грузії на привабливу для інвесторів країну. Він також визнав, що Росія має свої інтереси в реґіоні та сказав, що хотів би досягти добрих взаємин з Москвою. М. Саакашвілі очолював штурм грузинського парламенту у листопаді, після того, як попереднього президента Едуарда Шеварднадзе було звинувачено у порушеннях під час парламентських виборів.

5 січня, у день підбиття підсумків президентських виборів у Грузії, Росія зменшила подання електроенергії до цієї країни. Подавання струму до деяких реґіонів обмежено до кількох годин на добу. Відомий російський правозахисник Сергій Ковальов зазначив, що зменшення електроенергії для Грузії продовжує низку таких подій, як надання російського громадянства мешканцям сепаратистських грузинських провінцій Абхазії, Південної Осетії і Аджарії. „Московський тиск на сусідів зі СНД не припиняється, а навіть посилюється, – сказав С. Ковальов. – Кремлеві не подобаються незалежні політики, незалежні ЗМІ, незалежні суди й навіть незалежні сусіди". На думку С. Ковальова, Кремль розуміє, що відновити СССР йому не вдасться, тому вдається до нової тактики – підпорядковувати сусідні країни своїй політиці через відверті провокації на зразок острова Тузли або з допомогою прямого економічного тиску.

В свою чергу, українська опозиція привітала Міхаїла Саакашвілі з перемогою у президентських виборах в Грузії. В телеграмі очолюваного Віктором Ющенком бльоку „Наша Україна" сказано, що ці вибори „переконливо продемонстрували прагнення грузинського народу до демократії". Віктор Ющенко також мав телефонну розмову з Міхаїлом Саакашвілі.

Реакції від офіційного Києва на вибори у Грузії покищо не було.

Але 5 січня голова Комітету Верховної Ради України зі свободи слова та інформації Микола Томенко повідомив, що Адміністрація Президента України давала вказівки телеканалам „Інтер" та „1 плюс 1" називати провідників опозиції в Грузії „нацистами" і наголошувати, що їх прихід до влади є незаконним. Редактори телебачення були змушені змінити визначення „нацисти" на „націоналісти" та „крайні радикали". „Влада і підконтрольні їй медіа намагалися нав'язати українським громадянам спотворений образ цивілізованої европейської команди політиків, яких підтримала абсолютна більшість громадян Грузії", – сказав М. Томенко.

6 січня великобританська газета „Таймс" вмістила статтю під заголовком „Голяндська перша леді завойовує грузинські серця". Статтю присвячено дружині Міхаїла Саакаашвілі, Сандрі Рулофс, яка є голяндського походження. Як пише видання, зеленоока дружина Сандра привернула до себе серця грузинів плинною грузинською мовою, скромним стилем одягу та привабливою зовнішністю. „Таймс" пише: „Поліглота, яка говорить п'ятьма мовами, інвестиційного косультанта, матір, і от тепер - першу леді, Сандру Рулофс також вважають рушійною силою, що сприяла сходженню її чоловіка до вершин влади в якості архітектора 'Трояндової революції' ".

„Таймс" цитує саму Сандру Рулофс, яка сказала, що її чоловік повний енергії та надій, і що він створить у Грузії новий світ. Саме таких поглядів, пише „Таймс", дотримувалась і пані Рулофс, коли плянувала поїхати до Сомалі в якості допомогового працівника. І саме тоді вона зустріла грузина, який вивчав міжнародне право у Страсбурзі. Видання далі провадить: „Саакашвілі, який відомий своїм темпераментним стилем розмови, переконав її поїхати з ним до Ню-Йорку, де він продовжив навчання у Колюмбійському університеті. Коли він повернувся до Грузії, вона приїхала разом з ним і працювала у місії Червоного Хреста та у голяндському консульстві". „Таймс" повідомляє, що, крім догляду за сином Едуардом, Сандра Рулофс також консультує компанії, які хочуть робити інвестиції в Грузії, та керує власним благодійним фондом, який допомагає сиротам і старшим людям. Як вважає журналіст газети „Таймс", „її популярність посилюється завдяки фотогенічній зовнішності. Серед грузинських жінок вона перетворилася на знаменитість, про її одяг та стиль життя багато говорять у місті. Сані Рулофс також вразила грузинів тим, що вона прийняла їхні традиційні цінності родини, зберігаючи голяндську ліберальність".

„Таймс" зазначає, що вона і далі мешкатиме в скромній кваритрі в центрі Тбілісі, хоча тепер її родина може переїхати в розкішну урядову резиденцію. Така скромність, підкреслює автор статті, стала величезною новиною для грузинів, які звикли до того, що корумповані представники влади жили в розкошах за їхній рахунок.

За матеріялами ЗМІ

Вітаємо з заслуженою нагородою

Посол Валерій Кучинський

ПАРСИПАНІ. Н. Дж. – 22 грудня 2003 року Президент України Леонід Кучма нагородив Постійного представника України при Організації Об'єднаних Націй, посла Валерія Кучинського орденом „За заслуги" III ступеня – за багаторічну плідну диполоматичну діяльність і вагомий особистий внесок у зміцнення міжнародного авторитету України. Одночасно посол В. Кучинський нагороджений Почесною грамотою Верховної Ради України.

Редакція тижневика „Свобода" поздоровляє шанованого в нашій громаді українського дипломата з цією заслуженою нагородою і щиро бажає Послу Валерієві Кучинському, його родині і всім працівникам Представництва України при ООН щастя-здоров'я в 2004 році, нових успіхів в ім'я Української держави.

Редакція „Свободи"

Думки про...

(Закінчення зі стор. 1)

про попереднє рішення навіть не згадує. Якщо йдеться про два терміни для президента, то це вже стверджувала Конституція радянської України 1978 року, закон Президента від 1991 року, Закон про вибори президента 1994 року та Констиційний договір 1995 року. Отже, не можна тепер доводити тільки, що закон не має зворотної сили, бо вже до 1996 року діяли конституційні норми, які забороняли третій термін. Мені тяжко зрозуміти, чому Конституційний суд не схотів узгодити це останнє рішення з попереднім рішенням в справі про сумісність мандатів з 1997 року. Це було б справді можливо, якби в державі панувало верховенство права. Тим самим тут тяжко заперечити недавнє застереження Венеціянської комісії, що така поведінка в Україні означає для демократичних реформ крок назад.

Ігор Осташ, заступник голови комітету Верховної Ради із закордонних справ, член фракції „Наша Україна":

– Рішення Конституційного суду (КС) щодо можливости кандидування Леоніда Кучми на третій строк дуже серйозно підірве авторитет Конституційного суду. В аналогічній ситуації Конституційний суд Росії прийняв рішення у свій час про те, що Борис Єльцин перебував на посаді президента другий термін і цим зняв можливість його кандидування на третій термін. КС перетворився в інструмент обслуговування влади в Україні і це викликатиме незадоволення опозиційних сил. Це рішення стане дуже неґативним симптомом для Ради Европи і серйозно вдарить по авторитету України.

Анатолій Матвієнко, член фракції БЮТ:

– Рішення Конституційного суду, яке дозволяє Президентові України Леонідові Кучмі брати участь у виборах 2004 року, є здійсненням сценарію Банкової вулиці зі збереження діючої влади. Рішення КС продемонструвало відсутність в Україні Конституційного суду. Немає сумнівів, що у нас є 11 зрадників – суддів КС. Глава Адміністрації Президента Віктор Медведчук обіцяв кожного суддю КС напередодні цього рішення. Воно показало відсутність жодної надії на те, що діюча влада має якусь моральність і думає про добробут країни, продемонструвало, що влада думає виключно про своє самозбереження. Тепер зрозуміло, чому так тиснули на парлямент, чому так намагалися будь-що попередньо схвалити зміни в Конституції до Нового року. Наступний сценарій – благатимуть Л. Кучму кандидувати на наступний термін. Він відмовлятиметься, але потім підуть телеграми, делеґації прохачів, і він погодиться.

Петро Симоненко, голова Комуністичної партії України:

– Позитивне для Л.Кучми рішення КС – це відверте замовлення, що є наслідком порочности всієї системи політичної влади в Україні, за зміну якої виступають комуністи. Інститут держави і права ім. Корецького НАН України, Київський національний університет, Одеська національна юридична академія і Харківський держуніверситет виступили співучасниками правлячого режиму в конституційно-правовій змові, давши кон'юнктурні так звані „експертні" оцінки, за які керівникам цих установ має бути соромно дивитися в очі науковій громадськості й студентам. Не залишилася осторонь від наруги над здоровим глуздом і Центральна виборча комісія, яка визначила, що в 1999 році Л. Кучма обирався вперше.

Олександер Лук'янченко, Донецький міський голова:

– В країнах пострадянського простору все можливе. Сьогодні Україні потрібна стабільність, і з приводу рішень Конституційного суду, я думаю, що народ України може їх прийняти – він законослухняний. Вибори і чесна боротьба повинні показати, хто є хто.

Михайло Бродський, голова партії „Яблуко":

– Маючи такий Конституційний суд, вже, на жаль, не важливо, яко,ю є або буде Конституція – адже Основний Закон постійно перекроюватиметься за бажанням влади. А Конституційний суд, хоч як це сумно, називатиме всі сценарії нинішнього режиму з переділу влади в країні такими, що не суперечать Основному Закону. Верховна Рада другого скликання, а також її голова Олександер Мороз несуть персональну відповідальність за те, що в 1996 році (під час ухвалення Конституції) Президенту було надано право брати участь у формуванні КС. Парлямент проявив політичну короткозорість і тоді, коли визначив, що Конституційний суд розташовуватиметься в Києві, а не в Харкові.

АМЕРИКА І СВІТ

Перші зображення з поверхні Марса

ВАШІНҐТОН. – Американська космічна аґенція „NASA" в перші дні 2004 року отримала перші зображення з Марсу – через кілька годин після успішного приземлення на тій плянеті новітнього робота „Спірит". Цей апарат опустився на Марс після семимісячної космічної подорожі. Науковці „NASA" кажуть, що серед отриманих від робота даних є зображення самого апарату і переспективні знімки Марса, у тому числі велетенський кратер, де „Спірит" здійснив посадку. Пересувний апарат є одним з двох роботів, надісланих на Марс у пошуках слідів води на тій планеті, що могло б свідчити про існування тепер, чи у минулому, ознак життя. Інший апарат, „Опортюніті", має здійснити посадку на Марсі наприкінці січня.

Перед новим керівником НАТО – нелегкі завдання

БРЮСЕЛЬ. – Колишній голяндський міністер закордонних справ Яап де Гооп Схефер 3 січня перебрав від Джорджа Робертсона посаду Генерального секретаря Організації Північно-Атлантичного Договору – НАТО. У зв'язку з цим міжнародні оглядачі погоджуються між собою, що перед Я. Схефером стоїть складне завдання відновити довіру до організації, яка об'єднує дев'ятнадцять країн-членів. Репутації НАТО завдали неабиякого удару розбіжності деяких з них зі Сполученими Штатами щодо війни в Іраку. Також, як очікують, Я. Схефер намагатиметься просувати вперед теперішні пляни модернізації сил НАТО.

О. Бен-Ладен нагадує про себе

БАҐДАД, Ірак. – В неділю, 4 січня, арабський телевізійний канал „Аль-Джазіра" передав свіжий авдіозапис з голосом нібито Осами Бен-Ладена. Голос людини на записі закликає мусульман боротись проти окупації Іраку коаліційними силами під проводом США та критикує ті держави Перської затоки, які підтримали війну проти Садама Гусейна. Джерела в США не підтвердили справжність плівки, на якій згадується також про заарештування Садама Гусейна, що сталося у грудні.

У пунктах...

(Закінчення зі стор. 1)

США, позбавивши можливости комусь іншому скористатися документами та посвідченнями особи, яка подорожує, у випадку викрадення документів. Ці дані зберігатимуться у повній безпеці, і доступ до них матимуть тільки уповноважені посадові особи та вибрані правоохоронні органи – за конкретної потреби.

У відповідь на ці додаткові процедури, декілька країн в Африці й Азії пообіцяли запровадити подібні заходи щодо відвідувачів з американськими паспортами.

За матеріялами уряду США і ЗМІ

Розпочато дізнання в справі загибелі принцеси Діяни

ЛОНДОН. - Обставини загибелі принцеси Діяни і Доді Аль-Файеда досі викликають запитання. В Британії розпочинається нове розслідування обставин цієї автокатастрофи, яка сталася шість років тому. Судовий слідчий звернувся з проханням до лондонської поліції з'ясувати, чи справді загибель принцеси була наслідком автокатастрофи. Попереднє розслідування показало, що водій автомобіля був у нетверезому стані та під дією наркотиків. Окрім того, дворецький Діяни, Пол Барел, казав, що готовий показати листа принцеси, в якому вона передбачала, що загине в результаті підлаштованої автокатастрофи. Батько покійного Доді Аль-Файеда, відомий у Британії підприємець, заявляв, що автокатастрофа була організована британськими спецслужбами.

Афганістан: нова Конституція і нові жертви

КАБУЛ. – Ухвалення 4 січня нової Конституції Афганістану викликало позитивний відгук по всьому світу. Президент США Джордж Буш назвав її документом, що закладає підвалини для створення демократичних інститутів і проведення в 2004 році загальних виборів. Він пообіцяв, що США й надалі надаватимуть допомогу афганському народові в ім'я свободи й процвітання. Генеральний секретар ООН Кофі Анан висловив надію, що нова Конституція допоможе Афганістанові подолати тяжкий період в його історії й вийти на шлях миру, злагоди й добробуту. Тим часом в країні ще немає спокою. Внаслідок двох вибухів 6 січня поблизу військової бази в Кандагарі, на півдні Афганістану, загинули 12 і поранені 46 людей, в тому числі - багато жінок і дітей. Кандагар - колишня твердиня режиму талібів, і в нападах і викраденнях, що відбуваються довкола цього міста, звинувачують партизанів, вірних колишній владі. Того ж дня американські війська бомбували будинок поблизу міста Ґазні на півдні Афганістану, внаслідок чого загинули вісім осіб, в тому числі – троє дітей. Американці мали інформацію про те, що будинок був опорним пунктом бійців Талібану, які готували терористичну акцію. Представники Посольства США в Кабулі заявили, що триває розслідування випадку. Три тижні тому в Ґазні на ринку серед дня було застрелено працівника ООН.

Евробомби розслідуватиме спільна слідча група

СТРАСБУРҐ. – Представники антитерористичних служб з усього Европейського союзу заявили про створення об'єднаного підрозділу, який має розслідувати нещодавню серію надіслання поштою бомб до інституцій ЕС. Поліція звинувачує у цих нападах італійських анархістів. Щонайменше сім бомб-пасток надіслано протягом останніх двох тижнів з італійського міста Болоньї до високих посадовців та інституцій Европейського союзу. В останніх нападах бомби, вміщені у листах, вибухнули в службових приміщеннях двох чільних членів Европейського парляменту. Ніхто не постраждав.

КНДР збирається припинити виробництво ядерної зброї

ПХЕНЬЯН. – Північна Корея 6 січня несподівано оголосила, що припинить виробництво й випробування ядерної зброї. Частиною такого кроку є ще й намір заморозити ядерні установки мирного використання. Раніше КНДР вимагала від США підписати пакт про ненапад та виключити її зі списку країн, що підтримують тероризм, як передумову для припинення своєї ядерної програми. США неодноразово наполягали на тому, що поступки для Північної Кореї можливі лише, якщо вона розпочне згортати ядерну програму, і цей факт можна буде довести. Перше коло переговорів з цих питань завершилося в серпні 2003 року безрезультатно. Крім США та КНДР, у ньому брали участь Південна Корея, Китай, Росія та Японія.

Санкції проти Лібії продовжені

ТРІПОЛІ, Лібія. – Президент США Джордж Буш 5 січня продовжив чинність режиму санкцій проти Лібії, не зваживши на недавню відмову Тріполі від програми зброї масового знищення. У своїй спеціяльній заяві Дж. Буш привітав це рішення Лібії, однак наголосив на необхідності дійових кроків лібійського керівництва. Сполучені Штати готові вжити заходів у відповідь, якщо Лібія почне виконувати свої обіцянки, говориться у заяві. США запровадили санкції проти Лібії у 1986 році.

За матеріялами ЗМІ

Патріярх Любомир зустрівся з офіційними особами у Вашінґтоні

ВАШІНҐТОН, Д.К. – 10 грудня Верховний Архиєпископ Греко-Католицької Церкви Любомир кардинал Гузар відвідав американську столицю Вашінгтон і, за сприяння Української Національної Інформаційної Служби (УНІС), взяв участь у засіданні „NCSJ" (колишньої Крайової Ради Радянського Єврейства) та зустрівся з новим послом України в США Михайлом Резніком.

В засіданні у „NCSJ" взяли участь Марк Левін, екзекутивний директор „NCSJ"; Шай Френклін – директор урядових зв'язків „NCSJ"; Леслі Вейс – директор громадських послуг та культурних справ; Владика Володимир Паска та Михайло Савків, мол. – президент УККА.

Під час дискусії Патріярх Любомир розповів про співпрацю між основними конфесіями в Україні, зокрема про діяльність спеціяльно створеної Ради, в якій українські католики, римо-католики, протестанти, юдеї та мусульмани представляють свої справи перед урядом, а також обговорюють проблеми, пов'язані з реституцією колишньої церковної власности. „Ми прагнемо розуміти один одного, – підкреслив Патріярх Любомир, – через нашу Раду встановлюємо атмосферу довіри між громадами-учасницями".

Марк Левін поіформував Патріярха Любомира про ролю „NCSJ", особливо за радянських часів, а також їхню працю та проєкти в Україні та інших новонезалежних державах після розпаду СРСР. „Наша ціль – навчити людей толерантности", – пояснив М. Левін, маючи на увазі антисемітизм, який ще існує в світі. В свою чергу, Патріярх Любомир говорив про анти-семітизм в Україні в історії та сьогоднішньому суспільстві та про спроби радянського уряду антагонізувати різні групи, щоб створити атмосферу взаємної ворожнечі та страху.

Патріярх Любомир та „NCSJ" висловили намір підтримувати контакти, особливо з приводу реституції церковної власности в Україні.

Патріярх Любомир також зустрівся з новим послом України до США Михайлом Резніком. Під час розмови Глава УГКЦ говорив про потребу показувати реформи в Україні в збалянсованішому та позитивнішому світлі в західних ЗМІ. Посол М. Резнік висловів такі самі почуття, як і Його Святість Патріярх та зазначив, що Україна внесла великий вклад у ґльобальну безпеку за останній час: це миротворчі сили в Іраку; батальйон військ протирадіяційно-біологічно-хемічного захисту, надісланий до Кувейту під час Іракської війни; допомога в боротьбі проти ґльобального тероризму і т.п.

Патріярх також підкреслив, що в Україні активно розвивається соціяльна еволюція в контексті президентських виборів, які відбудуться у 2004 році.

УНІС

Патріярх Любомир, Владика Паска і М. Савків з провідниками „NCSJ".

Де трава не росте

Євген Сверстюк

Ніша Івана Грозного, Петра I і Леніна-Сталіна в історії Росії завжди темніє в центрі і чекає. Зачакловане місце!

Справа в тому, що ім'я Сталіна не належить до імен, що просто позначають віхи історії. Це прокляте ім'я, прокляте своїми і чужими, і позначає воно прірву історії. Тисячіліттями народи обминали ту прірву і уникали її, як табу. Тисячоліттями живили віру в Добре Начало, яке збирає хисткі людські зусилля зорати і засіяти, укріпити береги, прокласти дороги – так, щоб людина, опановуючи довкілля, будувала себе. І то найважливіший результат праці – будувати себе. У молитвах усіх народів (а з молитви починався день!) є звернення до Творчого Духу, що все наповняє, і утвердження в Законі. Закон і Пророки – це школа для всіх поколінь, що несли спадок...

Коба повільним кроком підійшов до прірви, де вже пролітали думки лукаві, але ще не ступала нога. Товстими пальцями він розгортав сувої Законів, розтирав у порох і здмухував у прірву. Він обтрусив руки і для самотвердження плюнув.

– Напишем свои законы. Кто не согласен?! – кинув він у порожнечу.

Він знав, що майже всі незгодні, крім тих, що на все згодні. Він знав, що страх деморалізує і перетворює осіб в масу. Плюнути на табу мало: тільки жертви, постійні жертви створюють п'єдестал для нового бога. І чим більше невинних, тим певніший абсолют нової віри, на все готової. Головне – твердий крок на страшному і незахищеному полі, де не сміла ступати нога!

Чи не жаль було тих крихких, скристалізованих творінь духу, що витворили надматеріяльний світ, вистраждали його і перед обличчям смерти нищителеві кажуть „ні!"? Не жаль: „туди їм дорога". Але після того вже не жаль було і на все готових, бо ж порівняно з першими вони нічого не варті.

Головне, щоб зжахнулися, заніміли і повірили в нову ходу історії.

Спроба вмонтувати ім'я Сталіна в систему закономірностей історії, хай навіть з застереженнями про стан світу, є ліберально-марксистською. Тепер вже є багато ґрунтовних досліджень на рівні „Технології влади" Авторханова і на рівні „Книги рекордів Гінеса", де він в рубриці „Масові вбивці" посідає перше місце (до 50 млн.!). Не можна обійти увагою твердження Нормана Дейвіса: „Сталін – найяскравіший за всю історію приклад, як патологічний злочинець досягає верховної влади, використовуючи свої кримінальні таланти...". І далі: „Мета полягала в знищенні української нації, а разом з нею і „клясового ворога"... Голод, організований як геноцидний акт державної політики, слід вважати за унікальний" (Норман Дейвіс, „Европа", Київ, 2000).

Підхід до цієї монструозної фігури в українців диктується нашою історією.

Волинь на сторінках „Терну" мала б додати ще своє.

Не треба вдавати, що ми можемо бути „об'єктивними" щодо постаті, до якої людина не може бути безсторонньою вже в силу того, що вона свідомо і цілеспрямовано нищила тисячоліттями культивовані людські начала з метою використання людини через збурення її темних інстинктів – виключно в цілях безмежної влади.

Особисто я змалку відчував цей сатанізм – в діях. Університет мало змінив.

Конспектую прожекти – як ліс!

Примусового щастя! Для маси!
І людину кладе між коліс
Принцип кляси і принцип раси.

Це писалося в порожньому кабінеті Івана Франка, куди вдавалося втікати з лекцій.

Але найбільше мене травмували самі тексти Сталіна, який зневажав здоровий глузд читача. А „Курс діялектичної логіки" – на основі текстів Сталіна – нищив морально.

Це був систематизований вибір сталінських умовиводів, які з погляду формальної логіки були незрозумілими, а з погляду „діялектичної логіки" – геніяльними і „єдино правильними". Мабуть, щось подібне відчував господар, якого викидали зі своєї хати разом з дітьми, бо „з погляду політики партії це було вірно". Мене викидали з людської культури, викидали на масовий мітинґ одностайних схвалень.

Коли зараз читаєш академічно поважну аналізу Сталінових текстів, скажімо, про українізацію, стає ніяково, що злодій посипав слід махрою, щоб сліду пес не брав. А той пес досі нюхає!..

Так ці тексти мають таке відношення до життя, як жарти вождя:

– Коба, до мене прийшли з обшуком, – закричав трагічним голосом по телефону Бухарін.

– Та гони ти їх під три чорти, – весело відповів Сталін соратникові.

А той здогадувався, що до розстрілу йому залишилися місяці. До речі, соратник був автором Конституції, яка буде називатися „сталінською" і „найдемократичнішою в світі".

Я думаю, ми не маємо морального права на місці злочину відтісняти правду на другий плян. А вже щодо розважень, що було б, якби Адольфові Шікельґруберові поталанило в мистецтві, а Джугашвілі став священиком – то це рятівна втеча в жарти Провидіння. Фатум. Випадок. Це вічно інтриґуючі теми.

З певністю можна сказати, що Коба не міг стати священиком.

Ще з більшою певністю можна сказати, що Сталін без перемоги – це лише кримінальний експеримент в історії Російської імперії, лукавіший, ніж Гітлер.

Гітлер – демонстративний воєнний злочинець. Своїми діяннями до війни він ні в яке порівняння зі Сталіном не йде, особливо коли міряти нинішніми критеріями національних успіхів – економічних і політичних. Сталін, навпаки, злочинець і ініціятор системних злочинів мирного часу, і відзначився він передусім у підступній війні проти народу.

Що стосується його воєнних злочинів, то їх навіть не пробували описати і осмислити, оскільки „переможців не судять". І взагалі, осудлива публіцистика не йде ні в яке порівняння з Нюрнберзьким трибуналом. До речі, участь найбільшого злочинця в ролі прокурора слід віднести до великих аберацій XX ст. Вони започаткували політичне покриття злочинів і леґітимність логіки доконаних фактів.

На превеликий жаль, „історіософія" після розпаду імперії також не піднялась до здатности моральних суджень. Вона господарно розміщує уцілілі факти в марксистські трафарети „закономірностей", не забуваючи оцінити „успіхи індустріялізації і колективізації", і „досягнення на фронті культури й літератури", і побудову сталінського фасаду, який „витримав випробування часом".

Отже, для сучасного покоління образ минулого творить „старий кінь, який з борозни не зійде". Цей образ моделюється з кращої мозаїки фасаду. На телеекрані оживляють „потьомкінські села" – крутять успішні соцреалістичні фільми. Радіо „Ера" співає старі „улюблені мелодії" п'ятирічок.

Важко відділити правду від брехні, особливо там, де вони навмисно змішувані. Але без операції зі скальпелем нас чекає смерть.

Коли автор „Пастки" шукає в цьому позитиву: „Діти вчилися в школах та інститутах; виходили книжки; народжувалися нові таланти, працювали театри і клюби, люди співали і танцювали в гуртках художньої самодіяльности. Також і народ жив, хоч і травмований, і жила його духовність, хоч і ущерблена, а в чомусь спотворена" – важко заперечити. Але напрошується продовження: кращих професорів і шкільних вчителів забрали, але їх замінили інші, і в школі все рівно був гамір. Церкви і священиків знищили, але дітей все рівно потаємно якось хрестили і наш кмітливий народ навчився жити на трудодні... А далі – можна продовжити з секретного донесення штабу партизанського руху до Москви за 10 грудня 1942 р. „Доповідна записка про діяльність українських націоналістів на окупованій території України в галузі культури, мистецтва, преси".

І що ви думаєте? На 12 сторінках дуже конкретно дається перелік і опис такої ж життєдіяльности під німецькою окупацією, і то за умов страшної війни 1942 року!

Але чому нас так обурює неправда?

Чому проти неправдивих свідчень є одна з десяти заповідей Божих?

Чому нещодавно в Америці зібрали десятки тисяч підписів за позбавлення Пуліцерівської нагороди журналіста Дюранті, який 70 років тому давав неправдиві свідчення в американській пресі про голод в Україні?

І до речі, чому ми досі пам'ятаємо Юду?

Юда продав Христа, а Дюранті продав правду.

Це майже однозначно, адже Христос і є правда. Але проти Дюранті – Юда ще молодець! По-перше, він повернув назад 30 срібняків, одержаних за зраду. По-друге, він від ганьби зрікся себе і повісився.

Хіба ми мали б щось проти журналіста Дюранті, якби він відмовився від Пуліцерівської нагороди і сам признався, що писав неправду? А якби до того він ще й повісився?

Але він не тільки не відмовився – він з задоволенням споживав продажні гроші, а в приватних розмовах розповідав, що друкує неправду, що насправді в Україні мре від голоду багато мільйонів людей! Більше того: Дюранті діяв у стилі Сталіна: цей лавреат уїдливо нападав на опонентів, на Ґетера Джонса, на Малкольма Маґеріджа, які писали правду про голод.

Чи мала вплив та лукава поведінка на оточення? Жахливий вплив! Адже коли зараз посадова особа в Америці каже, що „не буде переписувати історії" і хай краще зрадник залишається лавреатом, то це духовний нащадок Дюранті.

І на кінець, ще раз Сталін як приховувач правди і як прихований убивця. Згадаймо його афоризм: „Нет человека – нет проблемы".

До речі, це не так афоризм, як правило кримінального світу: заховати труп і слід.

Але як можна говорити про державного діяча з такими правилами? Він потаємно бере з поля опонента шахову фіґуру і задоволено каже: нема проблеми! Адже він постійно знімав фіґури противника і постійно вигравав!

Ми змушені знов і знов про це говорити, і вертатися до Дюранті, і тлумачити поведінку конформістів, яким невигідно було говорити правду, бо все повторюється.

Наші розмови „щоб це більш ніколи не повторилося" матимуть сенс лиш тоді, коли кожен з нас на кожнім кроці буде відстоювати чесні правила гри і буде викривати приховування правди. Є елеґантні і пристойненькі способи приховування „правди, яка очі коле". Але це вилізе боком, як тепер, через 70 років, вилазить покійному Дюранті. Бо людина захищає закон і тим самим захищає своє єство.

Фарс під прикритттям Конституції

Конституційний суд України 30 грудня минулого року опублікував рішення про надання Президентові України Леонідові Кучмі права втретє кандидувати на цю посаду в 2004 році. У рішенні суду сказано: „Особа, яку вперше було обрано Президентом України за чинною Конституцією в 1999 році, має право балотуватися на чергових виборах Президента України в 2004 році. Рішення остаточне і оскарженню не підлягає".

Українські виборці були приголомшені цією несподіванкою. Адже в Конституції України ясно записано, що одна й та ж сама особа не може бути двічі обраною провідником держави. Більшість виборців уже всерйоз обговорювала шанси майбутніх кандидатів, в тому числі опозиційних. Тим часом за кулісами цих подій готувалася тиха змова на користь Л. Кучми та групи олігархів, яку він представляє. Спершу Верховна Рада перейшла під вплив провладних структур, які ініціювали можливість передання парляментові права обирати Президента і для забезпечення цього утворили урядово-парляментський союз. Правознавці чотирьох юридичних інституцій дістали завдання обгрунтувати законність кандидування Л. Кучми на наступний президентський термін. 53 народні депутати звернулися до Конституційного суду зі запитом: чи має Конституція України зворотню дію, ще 47 народних депутатів поставили перед цим судом питання руба: чи можна втретє обрати президентом Леоніда Кучму? І Конституційний суд відповів: так, можна!

Його рішення базувалося на висновках згаданих чотирьох інституцій: Київського державного університету, Харківської юридичної академії, Одеської юридичної академії, Інституту держави і права НАНУ, Інтитуту державного будівництва Академії правничих наук (чи на забагато цих інституцій для небагатої України?), котрі одноголосно заявили, що Конституція не має зворотньої дії і Леонід Кучма, вдруге обраний президентом після прийняття Конституції, повинен вважатися як обраний вперше. Спробуйте довести простому виборцеві, чому це особа, яка вже закінчує другий термін у президентському кріслі, перші 5 років, за висновками правників, у ньому ніби й не перебувала?

Голова Комітету Верховної Ради з питань свободи слова та інформації Микола Томенко назвав ці події „фарсом в якості закону" і заявив, що правознавці Харківської академії, наприклад, подали зовсім не такий висновок, який їхні керівники прислали до Києва. Але хто про це знатиме, коли рішення Конституційного суду остаточне і оскарженню не підлягає?

За нових обставин Леонід Кучма має великі можливості залишитися на своїй посаді ще на один термін. Хоча він давно втратив підтримку населення, яке переконалося, що нинішній провідник більше дбає про себе і своє оточення, ніж про Україну, але в руках Президентської адміністрації залишаються усі ті важелі, котрі за українських умов забезпечують бажаний для влади вислід виборів. Якщо при владі залишиться нинішній Президент, то разом з ним залишаться усі ті негаразди, котрі так дошкуляють розвиткові молодої держави – протекціонізм, корупція, організована злочинність, затискування свободи слова, маніпулювання законами.

Український народ має пережити жорстоке розчарування від раптових змін у наступних виборах. За обставин, що склалися, єдиною надією є опозиція, котра повинна не тільки об'єднатися і повести сильну передвиборну кампанію на підтримку свого єдиного кандидата, а й домогтися такої контролі передвиборного життя, коли б кожен випадок тиску, залякування, підкупу виборців, маніпулювання добором кадрів у виборчих комісіях ставав відомим широкій спільноті в Україні і за її межами. Не треба мати ілюзій, що вислід виборів вирішуватиметься біля скриньок для бюлетенів, коли насправді усі рішення, на зразок дій Конституційного суду, приймаються за кулісами громадської контролі, потаємно і кулуарно.

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз SVOBODA Published by the Ukrainian National Association

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510, UNA Fax: (973) 292-0900
E-mail: svoboda@att.net Web-site: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $55.00, на півроку - $35.00. Для членів УНСоюзу $45.00 річно, на півроку - $30.00. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Головний редактор —Ірена Яросевич
Редактори: Ольга Кузьмович, Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

Адміністрація „Свободи"
Адміністратор Володимир Гончарик (973) 292-9800 (дод. 3041)
Керівник відділу оголошень
Марійка Осціславська (973) 292-9800 (дод. 3040)
Передплата – Марійка Пенджола (973) 292-9800 (дод. 3042)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про смерть у Різдвяний час

Св. п. Оленка Власович

Сумно писати на таку тему тепер, у період святкування, коли дзвенить усюди весела коляда, а діти і старші радіють з подарунків, що стали вже невідступною частиною Різдва Христового у цілому світі. А таки хочеться розповісти читачам нашої „Свободи" про оцю таку непотрібну смерть, а передусім – про спонтанну поміч, яку надавали хворій пластуни з усіх усюдів.

Отож у грудні стало відомим, а завдяки електронній пошті негайно рознеслося по цілому українському світі, що у Львові захворіла на гостру левкемію пластунка Оленка Власович. Оленка була активна у Пласті від 1998 року, як членка куреня ім. О. Басараб у Львові, мала великі пляни як виховниця, навчалася в Поліграфічному технікумі при Академії друкарств у Львові, відзначалася свіжим, оригінальним поглядом на цей світ, в якому, на її думку, мають панувати закони добра, гармонії і творчости. І саме у розпалі її життєвих плянів, у віці 20 років, Оленка захворіла на гостру левкемію та мусіла іти до лікарні у Львові на лікування.

Її друзі-пластуни негайно взялися допомагати. Завдяки електронній пошті, про це нещастя дізналися пластуни у США, зокрема з куреня старших пластунів та сеньйорів „Бурлаки", та розпочали велику збірку грошей на її лікування. Рівночасно пластуни у Львові зайнялися збіркою грошей на лікування, бо ж Оленка не мала можливости платити за потрібні їй ліки, які в Україні дуже дорогі. У Львові також пластунська молодь давала кров, яка була конечною для Оленки.

Усього цього, однак, не вистачало, і поруч із куренем „Бурлаки", що так активно включився у поміч Оленці, станичний пластової станиці у Львові ст. пл. М. Музала звернувся з окремим листом до фонду „Доляр для України" в США з проханням створити спеціяльний фонд на лікування Оленки. Розуміється, голова акції „Доляр для України" Любомира Крупа, що є довголітнім активним членом Пласту, відгукнулася на прохання дуже позитивно і негайно просила О-КУ про це нещастя написати.

І ось коли вже все було готове до друку – прийшла вістка від „бурлаки" Юрка: „Змушений зі сумом повідомити, що зусилля пластунів не змогли „викупити" з рук смерти життя Оленки Власович. Вчора, біля 23 год. ночі, відійшла вона на Вічну Ватру... 23 грудня 2003 р.". А відтак ще прийшов його звіт про похорони, на яких було „дуже багато пластунів різного віку, море квітів і море сліз".

Ось так згасло життя молодої, повної енергії та надій пластунки, саме у Різдвяний час, коли годиться не плакати, а радіти і співати. Але ми пишемо про цей сумний випадок, щоб звернути увагу на ускладнення лікування поважних недуг в Україні, де без допомоги добровольців, з далеких країн, годі обійтися. І тут хочеться ще і підкреслити пластову дружбу та виконування пластунами, як тільки зайде потреба, їхнього обов'язку помочі іншим.

Бо ось довідуємося, знову завдяки електронній пошті, що в останніх днях грудня пластуни проводили ще одну акцію помочі хворим на левкемію. Вони у „супермаркеті" ВАМ допомагали покупцям пакувати придбаний товар, а за цю символічну допомогу клієнти могли кидати гроші до скриньки для благодійних внесків на лікування дітей, хворих на левкемію. Спершу ця акція була призначена для рятування Оленки Власович, але коли її життя закінчилося – пластуни Львова вирішили продовжувати акцію і допомогти в цей спосіб іншим дітям, хворим на цю недугу.

30 грудня представники адміністрації ВАМ, Пласту і Мальтійської служби допомоги відчинили 5 із 20 скриньок і з них взяли 3700 гривень. Акція триває і є доказом того, що можна навіть смерть залучити у добрий вчинок і тим засвідчити глибоко властиві пластунам оптимізм і бажання допомогти ближньому.

О–КА

Щирі слова привіту

В останні дні 2003 року до „Свободи" надійшли численні вітання з Різдвом і Новим роком для працівників редакції і усіх читачів. Їх надіслали, зокрема Постійний представник України в ООН, Посол Валерій Кучинський з дружиною, губернатор штату Ню Джерзі Джеймс МекГріві з дружиною і дочкою, Митрополит-Архиєпископ УКЦ Стефан Сорока, Владика Василь Лостен, голова СУА Ірина Куровицька, головний редактор ЕУД Василь Маркусь, КІУС, адміністрація Українського музею з Ню-Йорку, НТШ в Америці, Українська національна федеральна кредитівка, голова Товариства „Просвіта" Василь Дачишин і секретар Мирослав Гочак з Сербії, Об'єднаний конгрес українців в Естонії, Михайло Горинь з Києва, Ольга Марія Цегельська, Оксана Сновидович-Мазяр, Наталка Даниленко, Марія і Дмитро Вовки, Марія Папас і Петер Камберос, багато інших. За вітання і побажання сердечно дякуємо!

Редакція „Свободи"

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Святкові вітання і несвяткові роздуми читачів

Значну частину листів до редакції в останні дні 2003 року і на початку нинішнього склали вітання від читачів і роздуми про підсумки минулого року.

З теплим вітанням до сестер і братів у Христі звернувся Апостольський візитатор в Італії **Владика Гліб**, який зокрема пише: „У нашій Церкві 2003 рік був роком української родини, і ми шукали засобів, щоб її зміцнити духовно, морально, бо коли сім'я здорова, то й народ буде здоровим і Бог буде з нею". **Владика Роберт** з Католицької епархії свщм. Йосафата у Пармі в Різдвяному посланні пише: „Достойно і праведно нам радіти і святкувати Різдво Христове. Благодарім Господа й славім Бога, Який нас „покликав з темряви у дивне Своє світло".

Роман М. Боднар з Рочестеру, Н. Й., який читає „Свободу" з 1950 року і чекає її з нетерпінням, закликає до утворення єдиної помісної Української Церкви і висловлює побажання, щоб вона постала на основі УПЦ Київського Патріярхату.

Андрій Савченко з Городка Хмельницької области дякує за відстоювання інтересів українців на американському континенті і пише, що в Україні з хвилюванням дивилися на телебаченні, як в Ню-Йорку йшов жалібний похід в пам'ять Великого голоду 1932-33 років. До 70-річчя голоду повертається в листі **Ірена Радзикевич**, яка прислала поему Мирона Радзикевича „Нескараний злочин" (листопад 2003 р.), у якій зокрема подано молитву матері над померлим з голоду дитям: *„Я знаю, Господи, я знаю, ми важко согрішили. Ми сатані повірили, пішли йому служити, ми нашу неньку Україну не вміли боронити".*

Д-р Василь Іваницький з Канади дякує за вміщення оголошення про погруддя Т. Шевченка, яке пропонує до придбання Український громадський комітет допомоги школам в Україні. Також голова Конгресу українок Естонії **Віра Коник** подякувала за вміщену у тижневику пропозицію до читачів передплатити „Свободу" для естонських українок.

У „Свободі" було вміщено лист Михайла Семенця (Гамлін, Н. Й.) з приводу офіційних фотографій Леоніда Кучми, який, на думку автора, не заслуговує на таку увагу. Тепер **М. Семенець** переслав листа Петра Авраменка з Києва, який пише: „Хай люди знають з обличчя не тільки патріотів, що все роблять для щастя Укаріни, а й тих, хто наживається на державі. Думаю, що від цього авторитет газети не впаде, а авторитет Л. Кучми від появи фотографії теж не зросте". Голова Чернівецького відділу Союзу українок **Олександра Попелюк** написала велику статтю „Вони славою свої голови накрили" про вшанування пам'яті полеглих вояків УПА і нинішній стан України. Життя української громади в Сербії і Чорногорії – тема листа інформаційної служби **Товариства „Просвіта"**.

Ярослав Березовский з Трой, Миш., надіслав копії його листів до В. Ющенка і С. Неділька, голови організації „Самостійна Україна", з приводу заяви останнього про генетичну ненависть єврейського народу до українців (в заяві С. Неділька говориться: „Пояснити геноцид, який влаштували більшовики в Україні, можна виключно генетичною ненавистю до українців як з боку жидів, так і з боку більшости московитів"), яка розминається з правдою і є несправедливою.

Василь Драбик з Канади нарікає на затримку з доставленням „Свободи", також Іван Бринза з Австралії дістає тижневик з затримкою у багато тижнів. Ми це знаємо і звертаємо на такі випадки увагу пошти.

Дмитро Шафран з Ню-Бритену, Кон., хоче написати статтю до „Свободи", але не знає, чи редакція приймає рукописи. Так, ми приймаємо рукописи, написані розбірливо, але воліли б мати статті, написані з використанням техніки.

Оксана Мазяр з Філіпсбурґу, Н. Дж., дякує за поміщення 14 листопада статті „Спокута чужих гріхів" і пише, що завдяки пожертвам Тані Ясінської, В. Корсуня, Сестрицтва при УПЦ Св. Андрія Первозваного 350 долярів допомоги родині Курилів вже відіслано до Львова.

Напіванонімний **Мирон** з Рави Руської приїхав в гості до Америки і поділився своїми роздумами про національні недоліки українців, нетерпимість, нелюбов до інакших. Він пише: „Бачу, що не дуже пишуть до вашої газети, бо як хто напише, то це викликає таке обурення, що коли б дехто міг, то забив би того, хто написав". На щастя, до „Свободи" люди пишуть охоче, за 2003 рік надійшло 2153 листи, і жоден з авторів від цього не постраждав.

Богдан Данко (адреса невідома) надіслав дві вирізки з газет, у яких говориться спершу про небажання Верховної Ради України дати згоду на відіслання миротворчого війська в Ліберію (4 грудня), а потім (12 грудня) про її згоду. Саме так і було у Верховній Раді.

Роман Ференцевич з Александрії, Вірджінія, пропонує не вживати виразу про вшанування річниці Голодомору, а вшановувати пам'ять його жертв. Це побажання вже враховане у тижневику.

Статті з українських газет стосовно річниці Переяславської угоди надіслав **Осип Зінкевич** зі „Смолоскипу". **Алекс Панченко** з Савт Мілвоки, Вісконсин, прислав статтю з української газети (назву не подано) про чортківського філософа Ярослава Кокіса „Нас чекають три глобальні катастрофи".

Володимир Тимотей Юрізін-Урбан з Лейквуд, Н. Дж., прислав копію свого листа до Михайла Резніка, Посла України у США, в якому зазначується, що це формальне звернення нащадків капітана Володимира Тимотеєвича Юрізіна про повернення майна – землі, творів мистецтва, документів і хатнього обладнання, відібраного комуністичним урядом України в 1920-их роках, яке тепер є власністю уряду України.

Автор листа-вимоги уважає, що повернення чужої власности повинно бути першочерговим завданням уряду України, що було б також першим кроком до створення доброї атмосфери для закордонних вкладників капіталу.

Богдан Витвицький зі Самиту, Н. Дж., прислав копію листа зі запитом до Марека Римкевича, заступника президента польської летунської лінії „Льот" в Ню-Йорку. У листі Б. Витвицький, який був пасажиром згаданої летунської лінії в дорозі до Львова через Варшаву, скаржиться на нехтування з польської сторони написів стосовно українського назовництва, в порівнянні з написами інших країн.

У випадку Львова то напис був російською мовою „Lvov" замість українською „Lviv". Крім того, ніхто з обслуги на літаку до Львова не говорив українською мовою, також газети для пасажирів були виключно польські, навіть усне пояснення правил безпеки не подавалося українською мовою, а тільки англійською та польською мовами. Всі інші летунські лінії завжди усні пояснення подають мовою країни виїзду та мовою країни, до якої прямує літак.

Любити Україну – єресь?

Мені подобаються дописи в „Свободі" зі столичного Вашінгтону. До них належить і шановний Олег Кіндій, який подав свій погляд щодо назви Української Греко-Католицької Церкви („Свобода", ч. 49) і закінчив таким ствердженням: „... Але єресь з'являється тоді, коли у Церкві проповідується не Христос, а національна ідея".

А чи можливо проповідувати Христа там, де не можна проповідувати національну ідею? Скажіть щось таке нашим сусідам із Сходу або Заходу – вони вас, в найкращому випадку, не зрозуміють, або з чемности усміхнуться. Без національної ідеї численна Православна Церква в Україні уже прилипла до Московської Православної Церкви. Чи Київська, Українська, чи Українська Греко-Католицька Церква збирається також прилипнути, як тільки Католицька, до Риму?

Павло Сергієнко,
Мінеаполіс, Мин.

Ми вдячні „Свободі"

З великою увагою прочитав статтю ред. П. Часто „Правопис чи лівопис" („Свобода", 5 грудня 2003 р.). Авторові статті належиться подяка за ясні, добре обґрунтовані і об'єктивні ствердження, а редакції вдячність за прийняте рішення і на будуче „залишитися вірним Харківському правописові".

Цей правопис був визнаний і затверджений в 1929 році Всеукраїнською Академією Наук в Києві та товариством ім. Тараса Шевченка у Львові. Протягом 70 років в західній діяспорі цим правописом користувалися в своїй творчості поети, прозаїки, науковці. Ним користувалися в українських школах наші діти і внуки.

За непохитність, стійкість і вірність Харківському правописові – „Свободі" вдячність і подяка.

Роман Ричок,
Мейплвуд, Н. Дж.

На службі Україні

Читаймо „Свободу" –
Вона для народу!
Від народин понині
Служить Україні!
Хто „Свободу" читає –
Батьківщину знає;
Той своїх братів і сестер
За всіх рідних має!
У „Свободі" правда,
Віра в Україну –
В читачах „Свобода" має
Велику родину.
Тож читаймо, помагаймо,
Щоб „Свобода" з нами
В усім світі вирізнялась
Добрими ділами.
Бо „Свобода" – це просвіта
В минулому й нині –
Вона несе щиру правду
Тут і в Україні!

Микола Горішний,
Линдгорст, Н. Дж.

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Юні колядники в Головній канцелярії УНСоюзу

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – В останній день 2003 року, 31 грудня. Головну канцелярію УНСоюзу відвідали наймолодші члени СУМ з відділу ч. 49 „Калуш" (Випані, Н. Дж.), які заспівали коляддок працівникам канцелярії і обох видавництв.

Головний секретар УНСоюзу Христина Козак частує гостей

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 18 СІЧНЯ 2004 р.

Дітройт, Миш. – Річні загальні збори 175 відділу УНС відбудуться о год. 1-ій по пол. в Українському Культурному Центрі, 26601 Ryan Road, у місті Ворен. Після ділової частини нарад товариська гутірка при каві і солодкім. Усіх членів запрошуємо до участи. Якщо на означену годину не прибуде відповідна кількість членів, збори почнуться півгодини пізніше, без огляду на кількість присутніх.

За Управу:
Леся Лаврин, фін. секретар

З нагоди Різдва Христового вислано привітання військовикам американцям-українцям.

Заходом Українського Народного Союзу нещодавно вислано різдвяні привітання і малі посилки військовикам-жінкам і чоловікам, які служать своїй державі далеко від безпеки і домашнього вогнища своїх родин. Згідно з інструкціями клюбу ветеранів посилки включали: пасту до зубів, мило, бритви, шкарпетки, різноманітні цукерки, пакети кави, жувачку і для їхньої розваги примірник „The Ukrainian Weekly".

УНСоюз вдячний і гордий за льояльність нашого американського українського воєнства, якому доручено виконати так важливе завдання. Це особливо важко у часі цього величного свята Різдва Христового НЕ перебувати у колі своїх рідних і приятелів. Ми високо оцінюємо цих жінок і чоловіків, які захищають нашу свободу, де б вони не були.

З деякими з них ми зуміли зв'язатися, щоб висловити їм нашу вдяку за їхню відданість і патріотизм. Ми бажаємо їм веселих свят Різдва Христового, а з Новим Роком молимо Новонароджене Дитя про скорий поворот додому до своїх близьких.

Оксана Тритяк,
Координатор особливих проєктів
та братської діяльности УНСоюзу

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Потерпілим від Чорнобиля треба об'єднатися

Перечитую ще і ще раз статтю Оксани Сновидович-Мазяр „Спокута чужих гріхів", надруковану в „Свободі" (ч. 46), і всім серцем співчуваю трагедії цієї молодої сім'ї. А скільки таких сімей розкидано по Україні і роз'їхалось по цілому світі шукати порятунку для найдорожчої людини? Я теж одна з них. Моя дочка Маруся в той час мала 8 років. Тому що ми жили в Львівській області, далеко від Чорнобиля, то її не зараховували до потерпілих від Чорнобильської радіяції. Маруся була гарною, жвавою, веселою дитиною. В чотири рочки вона вже знала більш ніж 50 українських пісень, багато віршів, усю поему Т. Шевченка „Причинна" напам'ять. Вона хотіла бути артисткою.

Тепер моїй Марусі 25 років. Вона вже не ходить, дуже мало бачить, не може читати, писати. Вона не знає, який день і рік сьогодні, не може сказати, що хоче, бо забула слова, щоб передати свою думку. Жодна статистика про наслідки Чорнобиля не знає і не хоче знати, скільки таких дітей є тепер і скільки ще буде в Україні.

Так, Чорнобиль – це наше сьогодні, Чорнобиль – це наше завтра. Це наших дітей і внуків майбутнє. Ми ніде не сховаємось від цього. Малі дози радіяції впливають на розумовий розвиток дітей, які були, є і будуть народжуватись на забрудненій радіяцією землі. Про це говорив хірург-невролог Константин Рудяк у своїй доповіді про Чорнобильський синдром, який тепер живе в Чикаго. Якщо для дітей, які мають рак щитовидної залози після Чорнобиля, є допомога від Фундації в Канаді, то для дітей, в яких, мабуть, також була уражена щитовидна залоза після Чорнобиля радіяцією (це треба вивчити!) і внаслідок цього сталися розумова відсталість, втрата пам'яти, зору, мови, параліч, нема ніякої допомоги ні в Україні, ні у світі.

Ми мусимо об'єднатися в організацію, щоб хоч приблизно знати, скільки нас, щоб допомогти потерпілим знайти лікаря, навчитися, що можна зробити, а також зібрати лікарів, вчених для вивчення проблеми пошуку ліків для допомоги. І в цьому, я надіюсь, допоможе нам „Свобода".

Слава Бучкович,
Кеноша, Вис.

Щирий привіт з Познаня

„Свободі" і всім її читачам – творчих і життєвих успіхів в 2004 році щиро бажає україніст Познанського університету ім. А. Міцкевич. проф. Володимир Василенко. Цей навчальний предмет ми розпочинали в 1991 році буквально „на порожньому місці". Тепер маємо на п'ятьох курсах 87 студентів. Власними силами видали три томи підручника „Українська мова" (четвертий том - „Синтаксис" - незабаром піде до друкарні).

При підтримці Міністерства освіти Польщі, особисто міністра Христини Либацької, приступаємо до видання чотиритомного посібника „Культура України: джерельні матеріяли" (кожен том по 500 стор. й супроводжується своїм компакт-диском).

До весни повинен вийти перший, фолкльорний том, де вміщено всі форми народнопоетичної творчости, супровідні матеріяли (скажімо, бібліографію на 1,500 позицій). Разом з цим томом з'явиться CD у форматі MP-3, з понад 100 взірцями нашого фолкльору.

Підтримую сталий контакт з редакцією варшавського україномовного тижневика „Наше слово" і, при потребі, охоче дописував би й до „Свободи", інформуючи про життя тутешньої української громади, помітні події у її культурному й науковому житті.

З осені минулого року на мою адресу регулярно доходять примірники „Свободи" (очевидно, це завдяки якомусь добродійникові чи добродійниці з США, хоч прізвища я не знаю). Активно використовуємо „Свободу" на лекціях з українознавства.

Проф. **В. Василенко,**
Познань, Польща

З почуттям єдиної родини

Через шановну „Свободу" вітаю усі українські родини з Різдвом Христовим і Новим Роком. Тепер ми живемо в час, коли майже вся Україна пробудилася від тяжкого духовного сну і почала будувати нове життя, з активною допомогою української діяспори в США, Канаді і Західної Европи. Ми вже маємо майже 250 парафій УПЦ Київського патріярхату. У Дніпропетровську, на території Петро-Павлівського катедрального храму, в якому завершується мистецьке оформлення іконостасу та ікон, ми продовжуємо будувати епархіяльне управління, духовну церковно-хорову школу, інформаційний центр, лікувальний осередок, три благодійницькі їдальні для незаможних людей, студентів і гімназистів, будинок для Вищого богословського факультету та двох православних загальноосвітніх гімназій, чоловічої і жіночої.

Від усієї душі дякуємо вам усім за моральну і фінансову допомогу, яка дає нам можливість активно працювати від раннього ранку до пізньої ночі.

Адріян, Митрополит Дніпропетровський і Криворізький УПЦ КП, м. Дніпропетровськ

Михайлівські фрески повернуться в Україну

Як інформує Сергій Кот – керівник Центру досліджень проблем повернення культурних цінностей при Інституті історії України НАНУ – на чергових російсько-українських переговорах експерти обох сторін ствердили, що сім фресок, які перебувають тепер в Ермітажі, належить до пам'яток Михайлівського Золотоверхого собору в Києві.

Українсько-російські переговори в справі повернення культурних цінностей в Україну поновилися 1–3 жовтня 2003 р. в Санкт-Петербурзі, після довгої перерви. Попередня така зустріч відбулася в жовтні 1999 року, на якій було визнано право України на повернення чотирьох з одинадцяти фресок зі стін Михайлівського собору, які перебували в фондах Державного Ермітажу в Петербурзі. В березні 2001 року ці чотири фрески з XII ст. були повернуті в Київ, і тепер вони експонуються в Музеї історії Михайлівського собору.

Одначе російська сторона заперечувала право України на сім фресок, які ще залишились в Ермітажі. Усі відомі російські фахівці твердили, що ці пам'ятки не мають ніякого відношення до Михайлівського собору та що вони перебували на території Росії ще з довоєнних часів. Для продовження переговорів в справі цих фресок російська сторона вимагала від українських науковців додаткових досліджень їх походження. Російська сторона розраховувала, що українські науковці, не маючи фінансових засобів, не зможуть довести походження фресок, і ці пам'ятки нашої культури залишаться в Росії. Але вони помилились...

Сергій Кот звернувся до Товариства св. Андрія при Українській Православній Церкві в США з проханням фінансово забезпечити наукові дослідження долі Михайлівських фресок. Українська громада в США, як католики, так і православні, гідно відгукнулись на розіслані листи та на опубліковане звернення в українській пресі. Св. п. Софія Чопівська, яка відійшла у вічність 26 серпня ц. р., зложила 5,000 дол. на цю ціль. Крім цього княжого дару, до каси Товариства надійшли численні пожертви, що склали спеціяльний фонд, з яких покривались витрати на дослідницькі поїздки науковців до Німеччини та музеїв Росії.

Українські науковці розшукували та вивчали документи в архівах та музеях України, Німеччини й Росії, та документи Національного архіву США про реституцію архівних цінностей. Вони неспростовно довели, що сім фресок в Ермітажі походять з Михайлівського собору.

На підставі цих розшуків було встановлено, що під час Другої світової війни німецькі війська вивезли фрески Михайлівського собору з Києва в Німеччину і примістили їх в Гохштадті біля Мюнхену, де вони перебували до капітуляції Німеччини. Після війни американська військова адміністрація передала ці реліквії совєтській військовій адміністрації Німеччини, яка, замість повернути їх в Київ, таємно вивезла в Росію. Спочатку ці фрески примістили в Центральному сховищі музейних цінностей в Царському Селі; потім їх перенесли до Новгородського державного музею-заповідника, а звідти вони потрапили до державного Ермітажу в Санкт-Петербурзі. Там ці фрески знаходяться до цього часу.

Документи українських експертів, представлені під час триденних переговорів, спростували всі гіпотези, висунуті російською стороною. Учасники переговорів з обох сторін підписали спільний протокол, яким стверджують, що сім фресок, які перебувають в Ермітажі, належать до спадщини Михайлівського собору Києва.

Підписання спільного протоколу відкриває шлях для повернення фресок в Україну. Вже в грудні цього року справу розглядатиме Змішана українсько-російська комісія зі співробітництва. І це повернення може здійснитись вже в найближчому майбутньому.

В останніх українсько-російських переговорах делегатами від української сторони були Сергій Кот, Олена Сердюк та Валентина Врублевська. Дослідження та розшуки документів про фрески Михайлівського собору вели кандидат історичних наук Сергій Кот та доцент Української академії мистецтв Юрій Коренюк.

В наступних етапах переговорів передбачається розгляд долі ще 15 пам'яток Михайлівського Золотоверхого собору, які перебувають в музеях Російської Федерації. Тож дослідну працю українських науковців буде продовжено.

Михайло Герець,
Ратерфорд, Н. Дж.

Залишаючи посаду директора...

У зв'язку з відходом з посади директора Львівської наукової бібліотеки ім. Василя Стефаника Національної академії наук України, прошу усім прийняти від мене щиру подяку усім добрим людям США, які відгукнулися і підтримали щедрими пожертвами нашу бібліотеку – одну з найцінніших скарбниць української культури і науки. Це дало можливість докорінно піднести її науковий рівень, а її будівлям надати европейського вигляду. Дякую також усім, хто співпрацював з нами і морально підтримував нас в нелегкі 90-ті роки минулого століття. Крім того, повідомляю, що рішення звільнити місце директора і передати його молодшим вийшло від мене особисто, а Президія НАН України надала мені звання Почесного директора бібліотеки. Залишилося за мною і керівництво Фондом сприяння бібліотеці, куди надалі можна висилати грошову допомогу бібліотеці.

Лариса Крушельницька,
Львів

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Відбулись наради президії УАКРади

НЮ-ЙОРК. – 13 грудня відбулось засідання президії УАКР, на якому голова президії Ігор Ґавдяк звітував про свою участь в засіданні президії Світового Конґресу Українців, де було розглянуто пропозицію СКУ поставити пам'ятник жертвам Голодомору в Києві, та питання виборів в Україні.

Голова підкреслив потребу продовжувати збирання підписів під зверненням до голови Комітету міжнародних стосунків, сенатора Луґара відносно визнання Голодомору як геноциду в Україні.

Голова звітував також про свою розмову з головою Українського Народного Союзу Стефаном Качараєм відносно рішення УНСоюзу ввійти до складу Українського Конґресового Комітету Америки. Він підкреслив найбільш підставову потребу, а саме – об'єднання цілої громади, якщо така надбудова буде оформлена в іншій, ніж досі структурі УККА, також наголосив, що існує Український Братський Союз, який входить до УАКРади і стоїть за принципом об'єднання на загальноприйнятих, організаційних основах.

Відносно Конвенції УАКради, яка була запланована на 15-16 листопада 2003 року стверджено, що вона була відкликана, тому що в часі збігалася з громадським відзначенням Голодомору. Дату Конвенції буде пізніше встановлено.

О. Бакум

Суспільство перехідного періоду

ТОРОНТО, Канада. – 12 грудня Наукове Товариство ім. Шевченка в Канаді організувало презентацію найновішої колективної англомовної монографії „Society in Transition: social change in Ukraine in Western Perspectives", присвяченої різним гуманітарним аспектам розвитку сучасної України. Науковий редактор і упорядник книги – професор-соціолог Всеволод Ісаїв. Книгу у залі Канадсько-української мистецької фундації (де її, до речі, можна було купити) презентував не лише він, а також професор Марта Дичок і доктор Денис Солтис.

Відкрив презентацію член Управи НТШ у Канаді д-р Василь Верига, надавши слово ведучому, д-рові Маркові Стехові. Слід сказати, що книга не була несподіванкою для тих, хто слідкує за подіями, пов'язаними з Україною, - не так давно в Торонто відбулася присвячена цій же темі наукова конференція, що зібрала чимало зацікавлених.

Всеволод Ісаїв докладно зупинився на аналізі перехідного періоду між тоталітарним комуністичним суспільством, з одного боку, і демократичним, до якого сучасна Україна прагне, з другого. Він підкреслив, що цей період – тривалий і складний. Перехідне суспільство багато в чому повторює відому в природі ланцюгову реакцію, що є радше непередбачувана, аніж керована. Все ж, незважаючи на складну нинішню ситуацію, Україна в цілому, на думку фахівців, ще має той здоровий політичний потенціял, котрий уможливлює демократичні перетворення.

Конкретніше професор В. Ісаїв зупинився на кількох тезах: яким буде нове суспільство в Україні, зважаючи на усі труднощі перехідного періоду? Яким шляхом Україна будуватиме громадянське суспільство, на якому базуються засади демократії? Яка роля громадських організацій в Україні, що всюди у світі підтримувані доволі міцною і численною середньою клясою? Не є таємницею, що на разі середня кляса в Україні практично відсутня. Так само відсутні і свобода слова, і елементарні права громадян і навіть найпростіший соціяльний захист. Важливим елементом демократичного устрою є розвинутість суспільного довір'я, чого в Україні дуже і дуже бракує.

Культура в Україні – від високого мистецтва до повсякденної побутової етики людських стосунків – продовжує стрімко занепадати („де плачуть, там немає вже краси"). Релігія ж відроджується і помітно розвивається. Більше того - саме Церкві довіряє чи не найбільший відсоток людей. На щастя, вщухли непорозуміння між православними й католиками; однак триває зухвалий тиск московських батюшок. Крім того, зростає кількість розмаїтих масонських лож.

Професор Марта Дичок зосередилася на діяльності засобів масової інформації в Україні. Вона зазначила, що повністю непідконтрольних газет, телеканалів, радіостанцій в Україна практично немає. Зрозуміло, що всі вони виконують чиєсь завдання, зокрема у передвиборні періоди.

Доповідачка зробила висновок, що „в пострадянській Україні радянська політична культура жива і здорова". На правах того, хто народився і виріс за залізною завісою, я б лише дещо перефразував цей цілком правильний висновок: у Радянському Союзі політичною культурою і не пахло; гасло „Хто не з нами - той проти нас!" було чи не єдиним орієнтиром цілковитого політичного безкультур'я. На жаль, багато українських можновладців керуються ним дотепер.

Д-р Денис Солтис зосередив свою увагу на освітній системі України порівняно з деякими іншими країнами Европи й Америки. Побувавши у багатьох із них, він, звичайно, мав що сказати, але обмежувався зіставленням різних навчальних підходів у період від Хрущова до Горбачова. Цікавим було його бачення різниці між освітою, навчанням і шкільництвом, аналіза різних методів і підходів у навчанні й вихованні.

Найбільше запитань було адресовано професорові В. Ісаєву: чи він бачить якийсь власне український варіянт демократії? Чи олігархи в Україні підримують, а чи руйнують господарство в Україні? Чимало запитань отримали і Марта Дичок, і Денис Солтис.

Завершуючи презентацію монографії, д-р М. Стех повідомив, що наступна публічна лекція у ґалереї КУМФ відбудеться у лютому і буде присвячена пам'яті Володимира Мацьківа.

Богдан Михайлишин

50-ліття діяльности ОУЖ ім. Лесі Українки

МАНЧЕСТЕР, Англія. – 28 вересня 2003 року лишиться назавжди пропам'ятним днем в аналах історії Манчестерської громади українців. В цей день Організація українських жінок ім. Лесі Українки відзначила 50 років своєї діяльности.

Уже попереднього дня під час Служби Божої місцевий парох о. Ярослав Рій, в співслуженні з о. Євгеном Небесняком, згадав поіменно померлих членів ОУЖ. Жіноча праця – невдячна, але конечна для будь-якого успіху в громадському житті.

Сам день свята був поділений на дві частини: на духовну та мистецьку. Вранці 28 вересня о. Ярослав Рій та о. Євген Небесняк, в співслуженні з о. дияконом Давидом Сеником, який прибув з Ковентрі на свято, відправили Службу Божу за здоров'я та благословення Боже за всіх членів Манчестерського гуртка ОУЖ, присутніх та відсутніх. Церква була виповнена по самі вінця, і не тільки манчестерцями, але також богомольцями з близьких округ, з Ольдгаму, Бері, Рочдейлу, Стокпорту... Прегарно дякував Петро Вихрій з молодшого покоління. Теплими словами о. пароха в сторону місцевого ОУЖ звершилась ця перша, духовна частина.

Після обіду в залі Манчестерського культурного центру на Смедлі Лейн зібралося багато людей, які нетерпеливо очікували святочного концерту. Кожному вручали гарно підготовлену програмку концерту. Програмка була виготовлена Михайлом Сиваником, який також виготовив надпис на сцені – посередині гарний напис 50, що висів над літерами ОУЖ, під якими виднілися вагомі слова „Духовна непохитність – сила нації".

Відповідальною за прибрання сцени та залі була Марія Карапата, якій допомагали Леся Кохан, Леся Шляхетко та її чоловік Володимир, інші члени ОУЖ. Ведучою програми була Марія Савдик.

Хор „Відродження" під батутою Галини Савчин відспівав Господню молитву „Отче Наш". Відтак виконав дві пісні „Триста літ" та „Як ішов я з Дебречина додому", під час якої два члени хору з малим Ромчиком Савчином-Литвиноном в постаті „чорної кури", представили інсценізацію, тоді Ромчик проказав вірш „Наша славна Україна". „Буковинський гопак" (виконаний М. Сиваник та Лід). Хор „Відродження" ще заспівав на закінчення концерту „В гаю зелененькім", „Дам я яловицю", „Отаманчик" (співав Ромчик з допомогою чоловічих елементів хору), „Бережім Україну" та „Гілка калини" (сольоспів Г. Савчин).

Відтак голова ОУЖ-Манчестер, Катерина Широка, привітала всіх присутніх. Слідували усні привіти: о. Я Рій – парох, Анастазія Остапюк – почесна голова ОУЖ Англії, колишня голова ОУЖ-Манчестер та довголітня голова Крайової управи ОУЖ-Англія, Л. Дяківська – голова ОУЖ Англії, Михайло Мандзій – голова СУБ-Манчестер, о. Євген Небесняк – настоятель дому УКУ в Римі, також зачитано письмові привіти від різних організацій та окремих осіб.

Танцювальний ансамбль СУБ Великобританії з осідком в Манчестері, „Орлик", під хореографічним проводом Марії Бабич, відтанцював „Гуцульське коло" та „Аркан". Ансамбль ще раз пізніше виступив з танками „На леваді" та „Гопак".

У ювілейній доповіді Дарія Федик поділила п'ятдесятилітню працю ОУЖ в Манчестері на три етапи. Перший етап – до 60-их років, був періодом встановлення та організаційної праці ОУЖ. Це були роки мозольної та прискіпливої праці. Другий етап – 60-ті та 70-ті роки – період вияву національно-патріотично-політичних рис, демонстрації в Лондоні за незалежність України, петиції в тій самій цілі, усвідомлення членів та молодшого покоління. Третя фаза від 80-их років та роки незалежности України проходили під знаменем гуманітарної допомоги, чи то після Чорнобильської катастрофи, чи Фонд Матері дитини, що надалі продовжується.

Несподіванкою для присутніх були сольоспіви Петра Вихрія, який відспівав „Як я орав" та „Казав мені батько", Дивлюсь я на небо". Далі слідували дуже оригінальні танці Сумівського танцювального ансамблю „Поділля" (Лінда Шляхетко –хореограф). Козацький танець у виконанні чоловічого ансаблю та „Подоляночка" у виконанні солістки Христини Стус „Веселка" і „Привіт" був надзвичайним. Дуже зворушливим моментом був хоровий виступ основоположниць ОУЖ-Манчестер, які заспівали „Тихо над річкою", „Вітай, ясна зоре" та „Чом, чом, чом...". Уперше виступив на сцені дівочий хор СУМ-Манчестер під диригентурою Люби Макусовської. Хор відспівав „Мій край", „Червона ружа" та „Спіть, хлопці спіть". Акомпаніював їм на фортепіяні Мартин Кузів.

Після подяки ведучої, Марії Савдик, всі виконавці вийшли на сцену і разом з присутніми заспівали „Ще не вмерла Україна".

Після ювілейного концерту – буфет, підготовлений панством Дзундзами, під час якого член Управи місцевого ОУЖ, Ґеня Мандзій, провадила роздачею подарунків різним людям, заслуженим перед організацією ОУЖ-Манчестер. На забаву прибуло багато молоді, в додатку до тієї численної, яка брала участь в концерті.

Треба признати, що ювілейні святкування 50-ліття ОУЖ-Манчестер ім. Лесі Українки відбулись гарно. Низький Вам поклін, члени манчестерського ОУЖ ім. Лесі Українки!

о. Євген Небесняк

Корисна праця українських лікарів

На прохання керівників Українського лікарського товариства Північної Америки, які просять „Свободу" і її читачів вибачити за спізнення зі звітом про з'їзд УЛТПА, вміщуємо цей матеріял – з огляду на актуальність обговорюваних на з'їзді тем і питань.

Д-р Джан Р. Ла Монтейн

Річард Шебанюк

ЧИКАҐО. – 18–22 червня 2003 року в Чикаго відбулися дворічні наради Українського лікарського товариства Північної Америки (УЛТПА). Програма нарад включала 30-ий з черги з'їзд делеґатів та 37-му Наукову конференцію товариства. Наради відбулися в готелі „Аллертон Кравн Плаза". Тема цьогорічної наукової конференції – „Заразливі недуги в новому тисячолітті". Приблизно сто учасників нарад – лікарів і суміжних медфахівців, їхніх гостей та зацікавлених осіб з США, Канади, України та інших країн мали нагоду ознайомитися з найновішими даними відносно цієї теми.

Всередині XIX століття майже половина людей у США вмирали через заразливі недуги. У XX столітті смертність на заразливі хвороби знизилась приблизно на 70 відсотків, а середня тривалість життя збільшилась на 30 років. Принаймні 25 з тих додаткових 30 років життя можна приписати на подолання заразливих недуг. Проте, за останніх двадцять років смертність, спричинена заразливими хворобами, почала підвищуватись. До того ж, сьогодні вже відомо, що заразливі недуги причетні до майже 16 відсотків випадків рака та деяких інших хворіб.

Чому ці недуги знову стають загрозливими? Однією з причин є те, що збудники заразливих недуг все відпорніші до антибіотиків. Тим часом деякі з колись надійних ліків починають втрачати ефективність. Другою причиною є такі нові недуги, як ВІЛ/СНІД і недавній спалах досі невідомого гострого дихального синдрому (SARS). Впливовими чинниками в розмаху таких хвороб є перенаселенність в деяких країнах, недостатні системи охорони здоров'я. Розповсюдженню таких недуг по цілому світі сприяють швидкі засоби сучасного транспорту, як це сталося цього року зі SARS. Третя загроза – це умисне використання хвороботворних мікроорганізмів в цілях біотероризму. Наукові сесії були проведені в порозумінні з лікарнею „Інглас" в Гарві, Глиной, визнаною серед найкращих в Америці.

У середу ввечорі, перед початком ділової частини нарад, відбулося неформальне прийняття для учасників з'їзду, на яке завітав і довголітній член УЛТПА д-р Марко Олесницький, новообраний президент медичного товариства штату Ню-Джерзі.

З'їзд офіційно відкрив в четвер уранці президент ЦЛТПА д-р Ігор Воєвідка, який привітав слухачів і викладачів і побажав успішної праці.

В наукових сесіях четвер і в п'ятницю з доповідями виступили: д-р Данило Григорчук – „Західнонільський вірус з точки зору охорони здоров'я"; д-р Богдан Іванець – „Лікування хронічного остіомієліту гіпербаричним киснем"; д-р Мирон Войтович – „Радіологічні методи в діягнозі і лікуванні заразливих недуг"; д-р Лідія Балтарович – „Біотероризм і невідкладна медична поміч: найновіший досвід"; д-р Петро Деркач – „SARS (гострий дихальний синдром) – канадський досвід"; д-р Андрій Бровар – „Періодонтит в етілогії системних недуг"; д-р Борис Лушняк – „Біотероризм: шкірні прояви зараження"; д-р Марко Михаськів – „Обчислення коштів, пов'язаних з недугами: теоретичні підстави і застосування до заразливих недуг"; д-р Уляна Бровар – „ВІЛ/СНІД: міт і дійсність в 2003 році"; д-р Ігор Ястрембський – „Токсоплязмова, міґруючі личинки і критичний перегляд проблеми скаженини". Активна участь слухачів у обговоренні цих тем значно збагатила цю освітню частину нарад.

Головну доповідь виголосив спеціяльний гість конференції – д-р Джан Р. Ла Монтейн з Національного Інституту алергії і заразливих недуг (НІАЗН), Бетезда, Меріленд – „Заразливі хвороби: виклик людству у XXI ст. Доповідач підкреслив, скільки уваги уряд США приділяє клінічним дослідженням та міжнародній співпраці в запобіганні та поборюванні цих хвороб. Також звернув увагу на біотероризм. Більшість американських знавців в цій ділянці вважають, що скоріше чи пізніше такий напад на Америку буде вчинено. З цього приводу бюджет НІАЗН на 2003 рік був підвищений до чотирьох більйонів долярів, з чого 1.7 більйона – тобто 42.5 відсотка – призначено на дослідження мікроорганізмів, які можуть бути використані в цілях біотероризму.

В п'ятницю відбулося прийняття для учасників з'їзду в Українському Генеральному консульстві України в Чикаго. Генеральний консул Борис Базилевський та працівники щиро привітали своїх гостей, а д-р І. Воєвідка від імені товариства подякував Генеральному консулові за теплу гостину.

В суботу делеґати з'їзду обирали нову Головну управу, заслухали звіти та обговорили нові завдання УЛТПА. До нової Управи на 2003–2005 роки увійшли д-р Богдан Іванець – президент; д-р Андрій Івах – президент-елект на 2003–2005 роки; д-р Ігор Федорів – віце-президент; д-р Аріядна Чарториська – секретар; і д-р Борис Легета – скарбник. Д-р Роман Воробець був затверджений головним редактором „Лікарського вісника", а д-р Павло Джуль прийняв становище редактора-емерита. Делеґати оплесками відзначили внесок д-ра П. Джуля в розбудову журналу протягом його 37 років на посту головного редактора.

Присутні мали нагоду ознайомитися з нововиданим українським перекладом американського ілюстрованого медичного словника Дорлянда – мабуть, найширше вживаного англомовного медичного словника в світі. Ця солідна праця представляє собою внесок понад 80 медичних і мовних фахівців і редакторів з України, в якій д-р П. Джуль займав обов'язки головного співредактора. Появилася вона завдяки щедрого мецената Григорія Малиновського. Цей двотомовий англо-український словник на 2700 сторінок нараховує більше ніж 2.3 мільйона слів, включає понад 820 ілюстрацій і охоплює понад 120,000 сучасних понять і термінів.

Під час обговорювань справ членства було прийнято рішення приймати членські внески від канадських членів в канадських долярах, починаючи з наступним роком. Це був дальший крок для посилення співпраці і зміцнення зв'язків між українським медичними професіоналами Північної Америки.

В суботу по полудні учасники з'їзду мали змогу відвідати Українське Село в Чикаго – канцелярію УЛТПА, Український культурний осередок, Український Національний музей, Український інститут модерного мистецтва, церкви та різні підприємства.

Того ж вечора відбувся вже традиційний бенкет з відзначенням членів, які зробили вагомий внесок у розвиток УЛТПА та розбудову його добродійних програм. Д-р І. Воєвідка був відзначений за його дворічну віддану працю як президент, а д-р Роксоляна Горбова одержала почесну грамоту за вивчення проблеми ВІЛ/СНІД в Україні.

Почесним гостем вечора був Річард Шебанюк, канадський автор з Едмонтону, дорадник урядів та корпорацій в справах, що торкаються безпеки довкілля і екотероризму. У своїй доповіді він виклав історію використання біологічних збудників недуг як зброю, з'ясував теперішній стан заразливих недуг в розвинутих і нерозвинутих країнах, і поділився своїми поглядами про потребу міжнародної співпраці в охороні здоров'я та наданні помочі нерозвитим країнам для запобігання катастрофічних наслідків. Його недавно видана книжка „The Fifth Horseman – A Novel of Biological Disaster" одержала позитивні рецензії і викликала зацікавлення в Голівуді.

Під кінець вечора д-р Евген Стецьків з Фльориди розвеселив присутніх своїми жартівливими віршами. Приємним закінченням з'їзду була нагода оглянути артистичну виставку в прибічній залі, яку організували талановиті чикаґські члени УЛТПА д-р Роксоляна Тим'як-Лончина, д-р Євген Ковальський і д-р Юрій Сай.

Інформації про УЛТПА можна набути в головній канцелярії телефоном (773-278-6262), або на Інтернеті при http://www.umana.org.

Д-р Р. Б. Воробець

„Ой хто, хто Миколая любить..."

НОРТ ПОРТ, Фла. – На Святого Миколая колись господарі варили пиво, скликали гостей, гуляли, веселилися. А по обіді запрягали найкращі коні і з піснями їздили навколо села, „бо ж треба знати, чи слизький сніг цього року випав!". В народних переказах Св. Миколай боронить людей перед стихійними лихами, а найбільше – на воді. Всі одеські рибалки мали у своїх куренях образ Св. Миколая. У Галичині Св. Миколай роздає дітям подарунки.

Саме 21 грудня, під коляду „Ой хто, хто Миколая любить" завітав Св. Миколай і до діток церкви Собору Входу в Храм Пресвятої Богородиці. Після Служби Божої отець-парох д-р Северин Ковалишин запросив Св. Миколая і до нашого храму. Разом з ангеликом (Мар'янка Кондуш), який віз подарунки для усіх чемних діток, увійшов він до храму і почав роздавати подарунки. На Миколая-Чудотворця чекала приємна несподіванка – Вадик Ладчук, 9 років, який щойно приїхав з мамою з України, розказав вірша, який закінчився гучними оплесками.

У деяких дитячих голівках зароджується запит: „А чи насправді існує Св. Миколай?". Так, існує, як існують любов, щедрість і посвята. Яким сумним був би цей світ, коли б ми не мали Св. Миколая, коли б не було дитячої чистої віри! Св. Миколай буде існувати і за рік і за тисячу років, щоб обдаровувати і веселити великі серця малої дітвори.

А наше завдання полягає в тому, щоб діти не забували свого Миколая, який кладе подарунки під подушку, і щоб пам'ятали цим своє коріння.

Щира подяка святому Миколаєві – Романові Свистунові і його дружині Орисі, сестрицтву церкви, які зробили усе можливе, щоб свято Миколая відбулося, а також Любі Інґрам, диригентці церковного хору, і хорові за чудовий спів коляди.

Галина Ковалишин

Покликаний творити добро

1 грудня Іванові Стебельському виповнилося вісімдесят дев'ять. Вік, який дуже йому пасує, бо за плечима – довге, наповнене добрими вчинками, змістовне життя. Доля не пошкодувала йому ні випробувань, ні радощів від успіхів, що пульсували із здорових джерел його буття.

Пів століття провів Іван Стебельський поза Україною, у США, але де б не був, вважав себе українцем. Син нафтовидобувача, він став борцем за українську справу, громадсько-політичним діячем, щирим прихильником нашої національної освіти і культури. Він завше опинявся там, де було найтяжче. Згадаймо події майже шістдесятилітньої давності. Молодий Стебельський у складі шістки бориславських юнаків переходить кордон, аби дістатися до Карпатської України, яка протистояла угорським загарбникам. У 1942 році він визволив із фашистської тюрми в Перемишлі відомого бандерівця Степана Стебельського (однофамільця), який став згодом славним провідником УПА „Хріном".

Та не для слави, а для української справи і правди жертвував собою уродженець Старосамбірщини. Рідне селище Стара Сіль, як Старий Самбір і Борислав, іменували Івана Стебельського своїм Почесним громадянином. Він – лавреат педагогічної нагороди ім. Стефана Дубравського, культурологічної – ім. Мирона Утриска, Почесний член Пласту України та крайового товариства „Рідна школа". За сумлінну працю , значний особистий внесок у розвиток і зміцнення Української держави у 1999 році йому висловив подяку Президент Леонід Кучма.

Іван Стебельський

Іван Стебельський допоміг здобути вищу освіту багатьом здібним юнакам і юнкам. Серед них є педагоги, лікарі, музиканти, інженери, а також теолог і дипломат. Допомогу Івана Стебельського відчули галицькі церкви, університет „Києво-Могилянська академія" та українознавча катедра у Гарварді, київське книжкове видавництво „Смолоскип", дитяче видавництво „Ганнуся", що на Полтавщині, Національна спілка письменників України, Пласт, „Просвіта", „Бойківщина", клюб ім. Богдана Лепкого в Івано - Франківську... З ініціятиви доброчинця в Бориславі постала гімназія.

Набутий за океаном досвід і авторитет він використав у боротьбі за українську справу, активно підтримуючи (в тому числі й матеріально) українських дисидентів, зокрема генерала Петра Григоренка.

Саме завдяки його зусиллям, у Денвері (штат Кольорадо) постав парк-пам'ятник „Бабин Яр". Це символ пам'яті українцям, євреям, росіянам, що стали жертвами нацизму.

Спомини Івана Стебельського "Шляхами молодости й боротьби" спричиняться до кращого виховання підростаючого покоління. Адже це книга його життя. Він повернувся на Батьківщину, де проживає вже понад три роки, і офірував потребуючим краянам практично усі свої заощадження, що, погодьтеся, є випадком унікальним. У рідній Старій Солі коштом Івана Стебельського поставлено хреста з позолотою на головній бані тієї церкви, в якій 89 років тому його охрестили. За таке, кажуть у народі, Господь повертає сторицею.

Юрій Леськів

І засвітилася ялинка

НЮ-ЙОРК. – Вже багато років членки Союзу Українок Америки в Ню-Йорку організовують свято засвічення ялинки. Цього року воно припало на 19 грудня – День св. Миколая, тому не дивно, що заля УККА була переповнена. Були тут священики, представники українських американських установ, громадських організацій і, звичайно, союзянки зі своїми родинами. Голова Окружної управи СУА Ню-Йорку Надія Савчук під дружні оплески присутніх засвітила ялинку, на якій було багато прикрас, виготовлених працьовитими руками союзянок. Надія Савчук побажала всім радісних та щасливих свят і запросила до проведення мистецької програми Уляну Кекиш-Солоденко, культурно-освітню референтку Округи Ню-Йорку.

В залі зазвучали знайомі і такі милі серцю кожного з нас Різдвяні мелодії у виконанні членок 1-го і 127-го Відділів СУА під акомпаніямент Оксани Лиховид, голови 127-го Відділу СУА, та юної скрипальки Христинки Махно. Гарно танцювали учні школи бального танцю під керівництвом Наталі Лемішки, голови 125-го Відділу СУА. Вже не один раз бачимо юних танцюристів Юлю і Івасика Слуцьких, майстерність яких постійно росте. Традиційну українську колядку „Во Вифлеємі нині новина" виконали членки 83-го Відділу СУА, яких підтримали всі присутні.

Різдвяні привіти виголосили оо. Пилип Сандрик та Юрій Базилевський, президент кредитівки „Самопоміч" д-р Богдан Кекиш, голова СУА Ірина Куровицька, яка запропонувала заспівати всім, хто носить ім'я Микола, – „Многая літа!". Закінчилось свято смачною перекускою, яку підготувала господарча референтка Округи СУА Василинка Дмитрик.

Ліда Баб'юк

Українська ялинка в Музеї мадярської спадщини

НЮ-БРОНЗВІК, Н. Дж. – На запрошення Музею мадярської спадщини 65-ий Відділ СУА взяв участь у виставі різдвяних ялинок різних етнічних груп.

5 грудня 2003 року, попри сильну сніговію, голова відділу Наталія Головінська та членки Оля Городецька, Софія Лонишин та Слава Стойко прибрали ялинку. Координатором і керівником цієї дії була культурно-освітня референтка, мисткиня Слава Стойко. Ялинка і столик були прикрашені в національно-релігійному стилі. На верхівці ялинки поклали ангелика, потім – золоті горішки, червоні штучні яблучка, медведиків в гуцульських кожушках, маленькі вишивані рушнички, які виконала Бацвин, та кульки з вишиваними мотивами. Під ялинку постелили рушники, поклали маленькі подушки, маленьку бандуру та образок „Народження Ісуса Христа".

Столик біля ялинки накрили вишиваною скатертю і вишиваними рушниками, а на ньому поставили різьблений свічник зі свічками та ікони Ісуса Христа і Матері Божої, котрі намалювала Слава Стойко. У керамічній вазі поставлено також колосся пшениці.

Біля ялинки ми залишили летючки про Україну, про наші різдвяні звичаї та напис „Ukrainian Christmas". Надіємось, що численні відвідувачі музею у цьому університетському місті („Rutgers University") дістануть, хоч частинно, інформацію про Україну та наші різдвяні звичаї.

Кураторка музею мала вже замовлення від одинадцяти шкіл на відвідини цієї виставки, котра буде тривати до 8 лютого 2004 року. Телефон музею (732) 846-5777.

Оля Городецька

Українська ялинка в музеї

Вшанування пам'яті жертв Великого голоду

Зліва: Надія Гуц, д-р Тома Кроп, о. Тарас Лончина, Олена Бойко, д-р Ольга Марія Цегельська і Стефан Михаль.

ВІРДЖІНІЯ БІЧ, Ва. – 22 листопада в приміщенні Римо-католицької церкви Святої Родини громада околиці Гамптон Род вшанувала 70-річчя Великого Голоду-геноциду 1932-33 років. Організація „Прибережне українське культурне товариство" включає такі міста як Чесапік, Гамптон, Норфолк, Нюпорт Нюз, Сафолк і Вірджінія Біч. Мешканці їх принесли на пожертву харч для американської організації „Food Bank".

Михайло Луців виніс український прапор з чорними стрічками. Надія Гуц, Анатоль Гриневич і Ольга Луців запалили свічки, котрі горіли під час програми. Олена Бойко виголосила зворушливу промову, а д-р Тома Кроп прочитав резолюцію Конгресу США, після чого відбувся показ фільму „Жнива розпачу", а по фільмі присутні слухали гру на бандурі – д-р Ольга Марія Цегельська, дикторка „Гомону України" заграла „Думи мої". Слова Тараса Шевченка звучали двома мовами. Численні американці вперше почули мелодію „Вічная пам'ять". Присутні перейшли до церкви, де о. Тарас Лончина відправив Службу Божу і Панахиду за душі загиблих жертв Великого голоду. Всі присутні – українці і американці – схилили голови, тримаючи свічки під час Панахиди.

До комітету з вшанування 70-річчя Великого Голоду належали Олена Бойко, Володимир Мельничук, Надія Гуц, Михайло Луців, Анна Махоркіна, д-р Тома Кроп і Анатоль Гриневич. Комітет запросив американських політичних діячів на відзначення, а д-р О. Цегельська – найважніші телевізійні стації, але вони не прибули. Проте американська громада усе ж дізнається про трагедію України – всі середні та вищі школи дістануть повідомлення про молитовну програму. Організації „Ротарі", „Лійонз клюб", церкви, музичні та жіночі організації завжди вишукують цікаві програми для своїх місячних зібрань. Перша така організація музичних сил – „Скерцо" вже замовила програму на весну. Отже, кампанія вшанування Великого Голоду почалася.

Виконання на бандурі українських історичних пісень і свідчення тих, що залишили записані спомини, допоможе американцям ознайомитися з подіями сталінських років, коли Україна терпіла, голодувала, вмирала. До цього закликав Митрополит-Архиєпископ у США Стефан Сорока („Свобода, ч. 51): „Ми покликані бути живою совістю тих, які постраждали від цієї трагедії".

Д-р Ольга Марія Цегельська

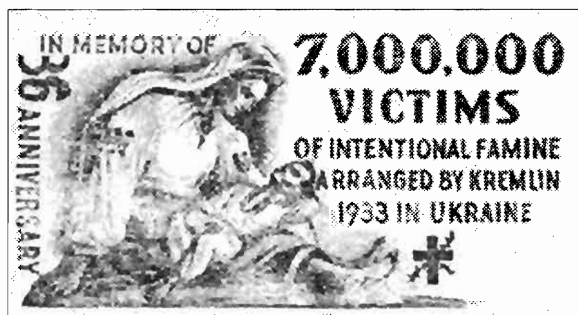
Поштові марки в пам'ять трагедії

В ч. 45 „Свободи" за 2003 рік було вміщено поштову марку, випущену минулої осені в Україні на вшанування пам'яті жертв Великого голоду 1932-33 років. Темі Голодомору і раніше присвячувалися українські поштові випуски. Єдина серія поштових марок, видрукувана в Україні після захоплення її більшовиками перед включенням України до СССР, побачила світ у 1923 році. Вона була присвячена голодові, але за межами України, яка тоді ще не знала про нестачу хліба. Благодійна серія з чотирьох поштових марок (внизу) мала на меті збір коштів на допомогу голодуючому населенню Росії, з яким милосердні українці були готові поділитися останнім.

Комуністичний режим заборонив згадувати про голод в Україні у 1932-33 роках, і це тема була можливою лише на поштових наліпках, які випускали українці за кордоном. Також до 60-річчя Великого голоду незалежна Україна випустила поштову марку (ліворуч).

Л. Хм.

Прокляті роки

У малому селі Терноватці біля Кривого Рогу я народився у великій родині Варвари і Семена Сидоренків. Мої сестри – Фрося, Тетяна, Марія, брати – Михайло, Григорій, Олекса, Іван, Василь, Микола і я, Петро. Мали ми багато землі і єдину в селі велику пасіку рамкових вуликів. Тато був зразковим господарем, мав книжки господарчі і церковні. Нашу хату постійно відвідували люди. Приходили за господарчими порадами, або почути щось читаного. Тата у селі любили, він нікому нічого не відмовляв. Церкви у Терноватці не було, їздили до близького села Лозоватки.

У 1929 році до села прибули активісти з міста закликати до колгоспу. Сільські ледарі і злодії щовечора стукали у вікна і гукали:

– На збори!

Більшість селян, залякані, записалися до колгоспу. Записався і мій дядько Трохим. Сестра Тетяна також почала працювати у колгоспі, а її чоловік Пахом працював на різних роботах у Кривім Розі. Тетяна жила у старенських сватів, котрі вирішили залишитися у селі. Немало було і таких, що не записалися до колгоспу. Називали їх куркулями, забирали від них усю маєтність і виганяли із села. Тато також не записався. Зумів кудись подіти пасіку. Сестра Фрося, чоловік Федот і трирічний синочок Григорій уже тоді не жили у Терноватці. Брат Григорій із двома товаришами були щось сказали проти колгоспів, то їх схопили. Брат утік, а його товаришів розстріляли. Михайло працював у Кривім Розі на заводі бухгальтером, а решту братів і сестру Марію тато розмістив по далеких родичах. Тільки мене, трилітнього, забрав із мамою у Кривий Ріг.

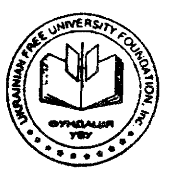
У місті тато купив хату навпроти молитовного дому. Чомусь так називали церкву – велику, прямокутну, без куполів. У 1930 році до міста, покидаючи села, їхали потягами, ішли пішком розкуркулені селяни з дітьми і з надіями на рятунок від голоду. Рятунку вони не знаходили, бо куркулям роботи не давали. Вимучені, голодні, опухлі, селяни вмирали на вулицях. Сироти блукали вулицями. Влада рішила заопікуватися ними і знайшла приміщення – молитовний дім. Священика арештували, забрали іконостас.

Одного теплого, соняшного ранку я бавився біля хати, сам був удома. Загавкав пес. Я швидко виліз на нашу високу, муровану огорожу, і побачив на церковнім подвір'ї пару коней, запряжених у довгий віз. Два чоловіки стягнули з воза три довгі дошки і піднесли до дзвіниці. Третій поліз на дзвіницю і з отвору спустив шнура. Вона затягнули дошки похило у дзвіницю. Нараз почувся стукіт молотка. Великий дзвін упав на дошки, зсунувся і впав на землю. За ним злетіли менші дзвони. Другого ранку я знову був біля хати на подвір'ї, як почув сильний звук, аж земля здригнулася. Навколо високої, білої церкви було багато сивого диму, а церква осідала...

(Закінчення на стор. 20)

ЗАУПОКІЙНІ БОЖЕСТВЕННІ ЛІТУРГІЇ І ПАНАХИДИ

ЗА СПОКІЙ ДУШ СВ. П. СПОЧИЛИХ ТВОРЦІВ УКРАЇНСЬКОЇ ВІЛЬНОЇ НАУКИ ПОЗА МЕЖАМИ БАТЬКІВЩИНИ: МЕЦЕНАТІВ, ФУНДАТОРІВ, ДОБРОДІЇВ, ЖЕРТВОДАВЦІВ НА ФОНД УКРАЇНСЬКОЇ ВІЛЬНОЇ НАУКИ — ЧЛЕНІВ ФУНДАЦІЇ УВУ. БОГОСЛУЖЕННЯ ВІДБУДУТЬСЯ В БІЛЬШИХ МІСТАХ НАШОГО ПОСЕЛЕННЯ В ОСТАННЮ НЕДІЛЮ СІЧНЯ 2004 р.

РЕКТОРИ УВУ ВІД 1921р. – 2004р. ЯКІ ВІДІЙШЛИ У ВІЧНІСТЬ

Олександер Колесса · Станіслав Дністрянський · Іван Горбачавський · Теодор Щерба · Дмитро Антонович · Андрій Яковлів · Сергій Шелюхін · Олександер Мицюк · Іван Борковський · о. Августин Волошин · Вадим Щербаківський

Іван Мірчук · Юрій Панейко · Микола Василів · Олександер Кульчинський · Василь Орелецький · Володимир Янів · Богдан Т. Цюцюра · Петро Гой · Мирослав Лабунька

ФУНДАТОРИ ПОСТІЙНИХ СТИПЕНДІЙНИХ ФОНДІВ ПРИ ФУНДАЦІЇ УВУ

Теодор Витвицький · о. Ярослав Тростянецький · Пастор Іван Луцик · Евгенія і Богдан Онуферки · Інж. Софія Гаєвська · Григорій Озарків · проф. Омелян Кушнір · Ярослава Кушнір · д-р Юрій Кишакевич · пл. сен. проф. Степан Салик · мгр Володимир Романовський · Наталія Романовський

Іван Синидяк · Інж. Володимир Бакалець · Роман Бакалець · Анастазія Пирська · Михайло Пирський · Анна Олійник · Федір Олійник · Іван Галавай · Мартин Новаківський · Проф. д-р Петро Гой · Катерина Коленяк · д-р Ілля Андрусяк · Мирослав Німець

д-р Юліян Політило · Мирослава Молдован · Інж. Адріян Горницький · архітект Орест Гладкий · Олександер Ярош · Інж. Іван Кравчук · д-р Семен Гик · Ксеня Лучканич · о. Григорій Лиско · Матильда Німець · Микола Попович · Роман Кушнірчук · Евдокія Кушнірчук

Евген Луцький · Марія Малащук · д-р Роман Малащук · д-р Володимир Савчак · Осип Порайко · д-р Константин Савчук · Анастазія Псуй · проф. Мака рі Марія Каплисті · Юліян Монастирський · Нестор Стельмах · Федір Савечка · д-р Петро Богданський

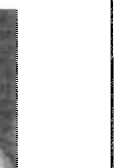

мгр Мирон Утриско · інж. Ярослав Когутяк · Нестор Когутяк · Любов Княгиницька · о. Ярослав Княгиницький · Микола Німець · Теодозія і Григорій Стельмахи · Тереса іГригорій Божики · проф. Пилип Гайда · д-р Володимир Душник · Антін Цапар

Ілля і Анастазія Мельник · проф. д-р ректор УВУ Іван Мірчук із дружиною проф. Марією · Іван Головко · Петро Турчин · Інж. Остап Захарків · д-р Любомира Зазуля-Коцур · Василь Івасин · Роман Кухта · Стефан і Анна Захарчуки

Катерина і Михайло Синидак · Галина Балабан · Ірена Моцюк · Михайло Іваськевич · Дмитро Сарахмон · Микола Кизима

МЕЦЕНАТИ, ДОБРОДІЇ і ЧЛЕНИ ФУНДАЦІЇ УВУ

Авраменко Василь
Андроняк Петро
д-р Андрусяк Ілля
проф. Антонович Адам
Артимишин Юрій
інж. Балабан Остап
мгр. Базарко Іван
мгр Баран Михайло
Барагура Марія
Баско Люба
мгр Басюк Еміліян
Бекерський Іван
д-р Борковський Роман
Боярська Марія
о. Бутринський Маркіян
д-р Варварів Константин
о. д-р Великий Атаназій
д-р Вергун Василь
Вертипорох Богдан і Юлія
Вітрик Петро
д-р Бобеляк Дмитро
Вовк Олександер
Возьний Осип
Вомпель Марія і Роман
Вороняк Олександер
Ґерич Василь і Анна
мгр Гик Марія
Гладкий Орест
д-р Голіят Роман
Головка Іван
Гошовський Леонтин
о. Грабець Володимир
д-р Гребеняк Ірена
Данилишин Григорій
Данилюк Роман
д-р Дармограй Петро і Галя
Дахнівський Дмитро
Дацків Ярослав і Іванна
д-р Дзядів Роман
д-р Домбчевський Іларійон
інж. Дубик Богдан
д-р Дудка Михайло
Душник Марія
д-р Едвард Жарський
інж. Іванчишин Роман
мгр. Залуська Наталія
Зацухний Микола
Зубаль Стефан
Іваськевич Михайло
інж. Кмета Ігор
Камінський Олександер
Іларійон Калиневич
проф. К.і А. Кисілевські
Кий Василь
Кобилецький Володимир
Когут Михайло і Софія
мгр. Колінко Василь
Колодій Іван
д-р Комаринський Ярослав
Комендант Іван
Костів Семен
Сельвестер Костик
д-р Кос Роман
д-р Кравчук Роман
Кравець Юрій і Ядвіга
д-р Костюк Сергій
Крупський Корнель
д-р Кудрик Олег
інж. Кузик Дмитро
Кузик Юрій
Кузьмин Йосиф
Курчак Оля
д-р Кушнір Юрій
Кухній Михайло
Кушей Степан і Володимира
Кучкуда Василь і Пелагія
мгр Кух Надія
Лабунька Марія
Лешко Теодор і Стефанія
проф. Лев Василь
д-р Логаза Михайло
д-р Лоза Михайло
мгр. Лозинський Евген
Макар Марія
мгр. Мартинюк Микола
Марчук Петро
Марусяк Осип
Матковська Марія
Михалевич Михайло
д-р Мичковський Мирослав
д-р Мороз Роман
д-р Моцюк Петро Роман
Натина Василь
д-р Ничка Олександер
Новак Микола
Новак Стефанія
Окруско Андрій
Оренчук Ярослав
Остроський Володимир
д-р Палідвор Василь
Папуга Володимир
мгр. Пашко Олександер
Петраш Григорій
д-р Політило Юліян
Поритко Іван
Поритко Роман
Потоцька Анеля
проф. Придаткевич Роман і Лідія
Пришляк Богдан
Прядка Андрій
Прядка Параскевія
інж. Пушкар Стефанія
інж. Раковський Роман
Рокіцький Стефанія
д-р Рубчак Богдан і Марія
проф. Рудакевич Іван
Рудик Ірена
Савка Микола
Савків Оксана
Салюк Григорій і Клавдія
Семущак Лев
Серабин Стефан
о. Сивенький Любомир
д-р Сидорак Олександер
Сенчишак Микола
д-р Сілецький Богдан
Сікора Стефанія
Станецький Іван
проф. Старосольський Юрій
дир. Стефанович Богдан
Стельмах Іван і Татіяна
о. Степаненко Микола
проф. Стецюк Василь і Марія
Сусла Софія
д-р Тарнавський Остап
інж. Ткач Ярослав
о. Ткачук Іван і Ірена
Токарчук Катерина
Токарчук Теодор
Тапский Ольга
мгр Чорний Микола-Досінчук
ген. Шандрук Павло і Ольга
Ходновська Марія
проф. Храпливий Зиновій
Хухра Дарія
Ценко Володимира і Микола
Фафендик Степан
д-р Филипчак Борис
Федусь Петро
д-р Фішер Рудольф
проф. Хомин Іван
мгр Михайло Цвях
Юзенів Михайло
мгр. Яців Петро
Цебрій Григорій і Дора

ЗАУПОКІЙНІ БОГОСЛУЖЕННЯ І ПАНАХИДИ БУДУТЬ ВІДПРАВЛЕНІ У СЛІДУЮЧИХ МІСТАХ УКРАЇНСЬКОЇ ДІЯСПОРИ

(остання неділя в січні, що цього року припадає на 25 січня 2004 р.)

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ – Церква Св. Архистратига Михаїла
Церква Св. Покрови

КЛІВЛЕНД-ПАРМА – Катедра Св. Володимира
Церква Св. Покрови

ЧИКАГО – Катедральна церква Св. Володимира
Собор Свв. Володимира і Ольги

НЬЮ-ЙОРК – Катедра Св. Володимира
Церква Св. Юра

СТЕМФОРД – Катедра Св. Володимира Великого

БАВНД БРУК – Церква-Пам'ятник Св. Андрія Первозваного

ВСІХ ЧЛЕНІВ ПРОФЕСОРСЬКОГО СКЛАДУ, СТУДЕНТІВ І АЛЮМНІВ УВУ, МЕЦЕНАТІВ І ЧЛЕНІВ ФУНДАЦІЇ УВУ, УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО — ПРОСИМО В ЧАСІ ВІДПРАВ (неділя, 25 січня 2004 р.), ДЕ Б ВИ НЕ БУЛИ, ПОЄДНАТИСЯ З НАМИ В ПОХОДІ МОЛИТОВ ДО ВСЕВИШНЬОГО ЗА ТИХ, ЩО ЗНАННЯ СВОЄ І ПРАЦЮ СВОЮ ВІДДАЛИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

ВІЧНА ПАМ'ЯТЬ, ВДЯЧНІСТЬ І ПОШАНА СПОЧИЛИМ ЧЛЕНАМ ВЕЛИКОЇ РОДИНИ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Tel.: (212) 353-3029
Fax: (212) 260-5408

Office Address:
UFU Foundation, Inc.
43 St. Mark's Place
New York, N.Y. 10003

УПРАВА ФУНДАЦІЇ УВУ

Mailing Address:
UKRAINIAN FREE UNIVERSITY FOUNDATION,INC.
P.O.BOX 1028
NEW YORK, N.Y. 10276

„Енциклопедія України" - в Інтернеті

Д-р Марко Р. Стех – керівник проєкту „Інтернетової Енциклопедії України» (ІЕУ) при Канадському інституті українських студій (КІУС) і виконавчий директор Видавництва КІУС. Окрім загального керівництва працею над проєктом, він розробляв концепцію і структуру Інтернетового сайту ІЕУ та координував програмування, здійснене Ярославом Кєбалом. Тепер д-р М. Стех очолює групу редакторів, завданням яких є пристосувати вже наявні гасла енциклопедії для вживання їх в Інтернеті. Водночас під керівництвом відповідального редактора ІЕУ Романа Сенькуся відбувається процес писання нових гасел, зокрема тих, які стосуються пострадянської України. Зрозуміти важливість проєкту допоможуть читачам відповіді д-ра М. Стеха на запитання Богдана Кліда.

– Чим зумовлена потреба створення „Інтернетової енциклопедії України"?

– Кожна „національна" енциклопедія – це сучасний образ даної нації, тобто велика й багатогранна база даних, яка вміщує не тільки інформації про народ, але й досвід багатьох поколінь, що визначає національну історію, культуру, мистецтво та суспільне життя. Наші перші енциклопедії мали також особливу мету – стати, у відповідь на повсюдні заперечення самого факту існування українського народу, науковими доказами того, що ми насправді існуємо як нація, з власною історією та культурою. Я впевнений, що проф. Володимир Кубійович та його співпрацівники мали саме це на думці, готуючи „Енциклопедію українознавства" у Франції та Північній Америці після Другої світової війни. Вони також дбали про збереження для наступних поколінь нашої історичної і культурної спадщини, яка систематично знищувалась у Радянському Союзі.

– Разом з цим „національна" енциклопедія представляє дану національну культуру в світі?

– Звичайно. В нашому випадку це особливо важливо, бо ще донедавна світ вважав Україну частиною Росії. На жаль, ще й досі побутують глибоко закорінені русоцентристські уявлення, зокрема щодо нашої історії і культури, і ми мусимо постійно і розумно працювати, щоб врешті-решт викорінити ці стереотипи. Отож щоб „Енциклопедія України" могла представляти українців у світі, вона мусить бути доступною для чужоземних читачів. Саме такою була мета англомовної „Encyclopedia of Ukraine" (EU), яку підготував КІУС у співпраці з Науковим Товариством ім. Шевченка у Франції, за фінансової підтримки Канадської фундації українських студій. П'ятитомна енциклопедія появилася в 1984-1993 роках у Торонто і сьогодні вона доступна в багатьох важливих бібліотеках у Північній Америці, а також у численних приватних книгозбірнях. Переведення гасел „Encyclopedia of Ukraine" в мережу Інтернету — це лише один з багатьох кроків нашого нинішнього проєкту. Ми постійно оновлюємо, розширюємо і усучаснюємо первісну базу даних EU, яка складалася з 15000 гасел. По-друге, ми будемо додавати до неї значну кількість нової графічної, звукової та іншої інформації, внаслідок чого „Інтернетова Енциклопедія" насправді буде новим і раніше недоступним джерелом знання.

Ми можемо також у будь-який час додавати нові гасла. Крім того, Інтернет доступніший, ніж книжка. Друковані томи п'ятитимної енциклопедії доступні в бібліотеках, але щоб користуватися ними, ви мусите бути саме в тому місці, де ці п'ять великих книжок лежать, і ви мусите тримати їх у ваших руках. Інтернет робить їх доступними з будь-якого куточка світу і в будь-який час – будь-яка людина, яка має комп'ютер і доступ до Інтернету, може в будь-який час відвідати нашу Енциклопедію і знайти інформацію про Україну, яку ми вже там встигли розмістити.

І нарешті, третя і головна причина переходу на електронний формат — це технічні можливості, які просто неможливо було собі уявити в минулому. Наш Інтернетовий сайт готовий до праці і функціонує без проблем. Його можна знайти за електронною адресою: www.encyclopediaofukraine.com. Ми вже перетворили базу даних EU із застарілого комп'ютерного формату, який практично неможливо було використовувати, на сучасний формат. Також розробили систему редаґування і усучаснення електронних документів та пристосування їх для праці в Інтернеті. Понад 800 гасел уже відредаґовані, усучаснені й розміщені на нашому сайті, і користувачі Інтернету мають змогу отримати докладну інформацію про такі теми, як „Чорне море", „Буковина", „Центральна Рада", „Хрещення України", „Козаки", „Іван Франко", „Богдан Хмельницький", „Київська Русь", „Іван Мазепа", „Ярослав Мудрий" та багато, багато інших. Також ми додали до наших гасел дуже зручну систему мап, яка дозволяє не лише бачити точне місцерозташування таких міст, як Дрогобич чи Броди на льокальних мапах, а й бачити, де точно вони розташовані у відношенні до кордонів України, даної области, тощо.

Ми також розробили основний механізм послідовного збирання інформації та писання нових гасел. Невдовзі понад 100 цілковито нових гасел, які стосуються сучасної України, будуть доступні на нашому сайті. А це означає, що ми вже перебороли найскладніші технічні та організаційні труднощі і готові успішно закінчити цю складну працю. Проте чимало залежатиме від того, яку підтримку ми отримаємо від української громади у Північній Америці.

– Яку саме підтримку ви маєте на увазі?

– Щонайперше — це те, що нам вкрай потрібні фінансові засоби, щоб якомога швидше завершити перший варіянт ІЕУ. КІУС заохочує меценатів підтримати працю над ІЕУ або творити вічні фонди, які будуть призначені для підтримки даної ділянки наукових досліджень, представленої в енциклопедії. Лише з такою щедрою і далекосяжною підтримкою ми зможемо створити енциклопедію, яка належним чином представлятиме українців у світі. У деяких випадках окремі особи можуть допомогти нам, забезпечивши нас графічними матеріялами чи звукозаписами. Наприклад, Богдан Скробач з Торонто запропонував добровільно сканувати мапи з друкованої енциклопедії, і це було для нас великою допомогою.

Спільним інтересом усіх українців є представити світові у найкращій можливій формі правду нашої історії, культури і нашого сьогодення. Будь-яка пожертва на ІЕУ, якою скромною вона не була б, є дуже важливою для нас. І саме таким чином цей складний проєкт втілюється у життя: гасло за гаслом.

Усі жертводавці з Канади та Америки отримають листи подяки, почесну згадку на сайті ІЕУ та посвідку для прибуткового податку. Чеки, виписані на „CIUS — Encyclopedia of Ukraine" висилайте на адресу: Encyclopedia of Ukraine, Canadian Institute of Ukrainian Studies, 450 Athabasca Hall, University of Alberta, Edmonton AB T6G 2E8, Canada.

УКРАЇНА І СВІТ

Створено Одесько-Кримський екзархат УГКЦ

ОДЕСА. – 21 грудня в Одесі, у Музеї східного та західного мистецтва (вул. Пушкінська, 9), відбулася урочиста академія з нагоди створення Одесько-Кримського екзархату Української Греко-Католицької Церкви. В урочистостях взяли участь Одесько-Кримський екзарх Владика Василь Івасюк, директор Інституту релігії та суспільства Українського Католицького університету Мирослав Маринович, духовенство та миряни екзархату, хор УКУ „Стрітення".

У доповіді „Вселенськість Церкви та український контекст" М. Маринович заторкнув питання екуменізму, виходячи з перспективи світоглядів православ'я, католицизму і протестантизму. Опісля хор УКУ „Стрітення" виконав церковні співи, народні пісні та колядки. На закінчення урочистостей всі учасники співали разом „Небо і земля нині торжествують".

На фото: Владика Василь Івасюк і хор „Стрітення".

Конференція: „Григорій Кочур і український переклад"

КИЇВ. – Міжнародна науково-практична конференція, присвячена 95-річчю з дня народження Григорія Кочура (1908-1994), відбулася 27–28 жовтня в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка. У ній узяли участь письменники, викладачі вищих навчальних закладів і наукових установ з різних міст України, Росії, Польщі. З доповідями виступили 5 академіків, 9 професорів, 13 доцентів і кандидатів філологічних наук, аспіранти. Учасників привітала заступниця аташе з питань культури Посольства США в Україні Марта Перейма.

На пленарних засіданнях і засіданнях трьох секцій доповідачі торкнулися широкого кола проблем, пов'язаних з перекладацькою діяльністю. Академік Іван Дзюба розглянув мистецтво перекладання художніх текстів як засіб духовного наповнення життя націй, а то й цілих цивілізацій. Він визначив піднесення української перекладацької творчости в 60-ті роки XX століття як протидію монополії російської мови на представлення шедеврів світової культури. Тоді особливо плідно виявився талант Григорія Кочура, якого доповідач назвав „унікальною постаттю в нашій культурі".

Цю високу оцінку підтверджують маштаби його діяльности – переклади віршів 176 поетів – представників 30 світових літератур, від VII ст. до н. е. до сучасности. У доповіді „Григорій Кочур як історик художнього перекладу" професор Львівського національного університету імени Івана Франка Роксолана Зорівчак розповіла, що у світовому маштабі історія художнього перекладу тільки формується як самостійна наука, й відзначила ролю окремих праць Г. Кочура для теорії й історії українського художнього перекладу.

„Г. Кочур у міжнародному перекладацькому контексті" – таку тему обрала професор Таврійського національного університету (Симферополь) Марина Новикова, яка розповіла про зв'язки Г. Кочура з широким колом зарубіжних літераторів, зокрема з країн Центральної Европи.

Чимало доповідей було присвячено організаційній, педагогічній і виховній праці Г. Кочура, його співпраці з літераторами молодшого покоління. Подібні назви мали доповіді професора, народного депутата України Леся Танюка й старшого наукового співробітника Інституту літератури НАНУ Михалини Коцюбинської – „Уроки Григорія Кочура" й „Уроки метра". Про творчі засади й підходи Г. Кочура до перекладу мова йшла у доповідях доцента Києво-Могилянської Академії Володимира Житника – „Григорій Кочур як редактор художнього перекладу", письменника-перекладача Анатоля Перепаді „Григорій Кочур і Микола Лукаш – дві школи в перекладацтві", його колеги Юрія Покальчука – „Особливості перекладацького світогляду (школа Григорія Кочура)".

Багато виступів було присвячено аналізові перекладів, зроблених Г. Кочуром з різних мов (він їх знав сорок) – латини, давньогрецької й сучасної грецької, польської, еспанської, грузинської, франкомовної, англомовної літератур. Чотири виступи були пов'язані з україномовною шекспіріяною, і серед них – виступ львівської письменниці-перекладача Марії Габлевич „Підводний світ Офелії (в оригіналі і перекладах)". Цікавою була доповідь доцента Дрогобицького педагогічного університету імені Івана Франка О. Медвідь „Григорій Кочур як перекладач англомовної поезії", у якій було проаналізовано його інтерпретацію провідних творів англійських і американських поетів.

Останній день конференції завершився автобусною поїздкою до Ірпеня, де було покладено квіти на могилу Г. Кочура, відбулася екскурсія до Літературного музею його імені, а потім її учасники скористалися з гостинності одного з організаторів конференції, ректора Національної академії податкової служби України професора П. Мельника й відвідали цей заклад, розташований також в Ірпені.

Ми висловлюємо щиру подяку спонсорам, які своїми внесками сприяли проведенню конференції. Це представники української діяспори зі США Марта Перейма, Валентина Лимонченко, Роман Ференцевич, Христина Ференцевич, Ада Кулик, Осип Зінкевич, Степан Максим'юк, Петро та Ольга Матуліни, нюйоркська Українська національна кооператива „Самопоміч", Віра Вовк (Бразилія), Аркадій Жуковський (Франція).

Андрій Кочур

Зоряна Герасимчук – наймолодший доктор

ЛУЦЬК, Україна. – Проректор Луцького державного технічного університету, професор, доктор економічних наук Зоряна Герасимчук – наймолодший доктор наук в Україні серед жінок. У 30 років вона захистила докторську дисертацію. Це було в 1995 році.

Зоряна народилась у Львові, навчалася у Львівському політехнічному інституті, який скінчила з відзнакою. В Інституті регіональних досліджень Національної Академії Наук України, де вчилася в аспірантурі, була відзначена стипендією Президента України. Взірцем для неї був батько – професор, доктор технічних наук Віктор Божидарнік.

І працює Зоряна в одному з наймолодших вищих навчальних закладів України, який свою освітню діяльність розпочав у 1996 році, як філіял Львівського політехнічного інституту. Наприкінці 1997 року він отримав статус університету, має 8 факультетів – технологічний, будівельний, машинобудівний, енергоощадний, економіки та управління, обліку та фінансів, 30 катедр, серед яких – українознавства, обліку та авдиту, екології та безпеки життєдіяльности. В університеті навчається 5,595 студентів, працює 30 докторів, 150 кандидатів наук, які передають свої знання і досвід студентам. Університет має навчальні корпуси, гуртожитки для викладачів і студентів, відпочинкову базу на озері Світязь, підтримує тісні зв'язки з вищими освітніми закладами США, Швеції, Польщі, Чехії, а особливо Німеччини, де проходять практику студенти.

Володимир Рожко

Зоряна Герасимчук біля Луцького університету

Перша католицька школа у незалежній Україні

ЛЬВІВ. – Приватний ліцей Блаженного Климентія Шептицького був відкритий восени 1991 року з благословення Глави УГКЦ Мирослава-Івана кардинала Любачівського. Ліцей – перша школа у незалежній Україні, метою якої, крім високоякісної освіти, є християнське виховання. Ліцей працює вже 12 років. За цей час з ліцею вийшов 491 випускник.

Всі випускники останніх трьох років вступили на навчання до вищих навчальних закладів. 67 випускників поступили до семінарій. Зараз ліцей переживає скрутні часи, хоча ми отримуємо допомогу від добродіїв з Австрії та Польщі, значну допомогу надає українська діяспора з Америки. У серпні 2003 року нас відвідали гості з Ню-Йорку – Богдан Кекіш, Орест Ґлют з дружиною, Адріян Дмитренко, Стефан Качарай з дружиною, Ярослав Оберишин, Мирослав Шмігель, Петро Шишка, Любомир та Лариса Зєлики, Ореста Фединяк з Чикаґо. Все ж, попри підтримку, ліцей переживає скрутні часи.

Ліцей знаходиться у приміщенні колишнього дитячого садка. Частину приміщень ми пристосували і в них навчається 96 учнів. Якщо зробити реконструкцію приміщень, в ліцеї зможе навчатися 300 учнів. Вартість реконструкції може бути від 200 до 800 тис. долярів (в залежності від того, чи буде реалізовуватися весь проєкт, чи тільки найнеобхідніші будівельні роботи на даний час). Минулого року ми почали реконструкцію, прийняли рішення робити найнеобхідніше. Вже виконано робіт на загальну суму біля 30 тис. дол. Ремонтні роботи тривають.

Учні ліцею

Верховний Архиєпископ УГКЦ Любомир кардинал Гузар в ліцеї

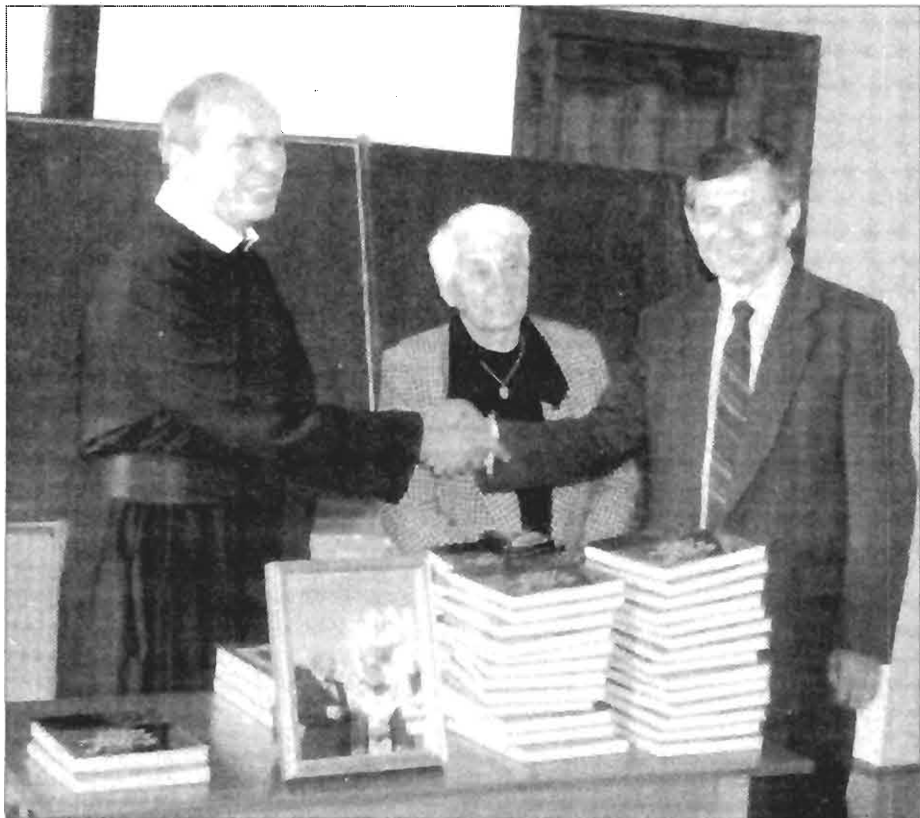
Дуже просимо підтримати наш ліцей і наших учнів. В кредитівці „Самопоміч" у Ню-Йорку відкрито конто 31611, на яке можна складати пожертви на Ліцей ім. Блаженного Климентія Шептицького у Львові – Self Reliance (NY) FCU Acct. 31611. Адреса: 10003. Чеки виписувати на „Lycee in Lviv".

Зоряна Шеремета,
директор

Презентація книжки „Добром нагріте серце"

БУЧАЧ, Україна. – 11 жовтня у колеґіюмі ім. св. Йосафата Бучацького монастиря Чесного Хреста Господнього Чину св. Василія Великого відбулася презентація книги „Добром нагріте серце", присвячена світлій пам'яті проф. д-ра Петра Ґоя, який жив і працював і у 2001 році відійшов у вічність в США. Автор книги – кандидат історичних наук Нестор Мизак. У презентації брали участь ченці, викладачі та студенти колеґіюму.

Зі вступним словом виступив ігумен монастиря, директор колеґіюму о. Іван Майкович. Він наголосив, що св. п. Петро Ґой причинився до відродження монастиря після багаторічної більшовицької сваволі. Автор книги ознайомив присутніх зі змістом книги і основними віхами життєвого і творчого шляху д-ра Петра Ґоя, який народився у 1925 році в селі Михайлівці на Тернопільщині, навчався в Бучацькій гімназії. У хуртовину Другої світової війни доля закинула його на далекий американський континент. Після війни здобув науковий ступінь доктора філософії в Українському Вільному Університеті у Мюнхені та продовжував навчання у Чикаґському і Колюмбійському університетах.

На презентації книжки (зліва): о. Іван Майкович, Ореста Синенька, автор книжки – Нестор Мизак.

Д-р Петро Ґой упродовж одинадцяти років втілював у життя педагогічну програму „Стежками батьків по Европі", за якою сотні студентів відвідали могили борців за волю України у різних країнах Західньої Европи, зустрічалися з багатьма вченими українського роду.

Патріярх УГКЦ кардинал Йосиф Сліпий благословив цю програму словами: „Благословляю Ваші сходи таісходи, благословення Господнє на Вас".

Д-р Петро Ґой зі студентами з великими зусиллями встановили пам'ятну таблицю у колишньому німецькому концтаборі Дахав, з написом про те, що там загинуло багато українців. Він також звернув увагу української громадськости на існуючу несправедливість щодо українських вояків, які впали у битві під Монте-Касіно в Італії в 1944 році, в складі польської армії В. Андерса. Тепер цвинтар вважається польським, хоча на ньому поховано багатьох українців.

У річницю проголошення незалежности української держави Петро Ґой став ректором УВУ і розпочав бурхливу наукову та організаційну діяльність: декілька разів відвідував Україну, зустрічався з першим Президентом України Л. Кравчуком, працівниками міністерства освіти України, вченими та науковцями провідних вищих шкіл, почав залучати з України студентів та професорів на літні курси при УВУ.

Упродовж 25 років він очолював Фундацію УВУ з осідком у Ню-Йорку, яка стала солідною матеріяльною базою для університету в Мюнхені. За цей час він створив при Львівському національному університеті ім. Івана Франка бібліотеку діяспорної літератури, яка в 10-ліття існування була названа його іменем. Учений-патріот допоміг в будівництві храму Божої Матері у Зарваниці, у виданні педагогічної спадщини Григорія Ващенка, Августина Волошина, започаткував літературний конкурс ім. Воляників-Швабінських при Фундації УВУ з осідком у Ню-Йорку, здійснив багато інших добрих справ.

Книга „Добром нагріте серце" написана на багатому документальному матеріялі, ілюстрована кольоровими та чорно-білими світлинами. Видання оформив Заслужений художник України Іван Балан з Чернівців, який взяв за концепцію оздоблення відомий вірш поета Богдана Лепкого „Видиш, брате мій".

Студенти колеґіюму користатимуться з матеріялів, викладених у книзі про д-ра Петра Ґоя, під час написання рефератів, доповідей і творчих праць.

о. Іван Майкович,
директор колеґіюму

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Непереможна українська Брунгільда

Під такою промовистою назвою прозвучала 20 березня 2003 року в Києві літературно-музична композиція, з участю кращих музикантів, в пошану великої співачки Соломії Крушельницької та урочиста презентація наново відреставрованих її історичних записів. Цю вагому подію фірмувало Головне управління культури та мистецтв Київської державної адміністрації, Національна музична академія України, Літературний музей Григорія Кочура, Благодійні фонди Є. Мірошниченко та „Відродження". Презентацією керували Марія та Андрій Кочури, а режисером літературно-музичної програми працювала Софія Майданська.

Перш ніж оцінювати сучасну реставрацію голосу С. Крушельницької, варто коротко згадати давніші перевидання записів видатної солістки. Вони появлялись з 1950-их років у Північній Америці форматом довгограйних дисків з вибраними аріями співачки. Першою спробою перевидання більшості історичних платівок С. Крушельницької в колишньому Радянському Союзі керував Михайло Головащенко, яких 30 років тому. При всій пошані до редактора-упорядника відомого двотомника Крушельницькіяни (який актуальний і сьогодні), мушу сказати, що тодішня техніка платівок та реставрування давніших записів неспроможна задовольнити нинішнього слухача.

Величезні можливості цифрової техніки при форматі компакт-дисків заохотили багатьох продюсерів 1990-их років, зокрема фірму „Pearl" („Перл", Англія). Остання зосередилась на перевипусках співу великих вокалістів минулого, включно з С. Крушельницькою. Її компакт, виконаний цією фірмою, виказав певний прогрес у перекладанні особливого голосу співачки і, здавалось, що краще вже не пощастить почути Крушельницьку знов.

Таке почуття було зумовлене кількома чинниками та складними передумовами оптимального реставрування, для якого конечна якнайкраща цифрова техніка, незвичайно обережне фільтрування шумів (щоб не потурбувати звучання самої музики), безмежна терпеливість у праці та особливо кмітливе вухо до мистецько-технічних аспектів. А щаслива комбінація всіх цих скалдників і вирішила дальший, мабуть, ідеальний хід фонографічного відтворення спадщини С. Крушельницької. Бо прихід нового тисячоліття покликав до життя також нову київську реставраційну ініціятиву в особі Андрія Кочура та його звукоінженерів. І вже перший їхній компакт Крушельницькіяни (разом 15 арій та романсів, здійснених у 1902-1912 рр.) поставив нарешті ці старенькі записи на вищий рівень звучання. Проте щойно диск ч. 2 вповні зреалізував складні відтворчі можливості А. Кочура та його умілих співробітників.

Цей безпрецедентний диск вийшов за сприяння благодійного фонду „Україна інкогніта" (Київ) – як проєкт Літературного музею Григорія Кочура. Його реставрування досі найкраще з усіх дотеперішніх перевидань Крушельницькіяни, з англійською фірмою „Pearl" включно. Правдоподібно, вже ніхто не зможе краще зробити, і ми вже не почуємо С. Крушельницьку в кращому звучанні.

Зміст диска складають записи, здійснені з 1906 року аж до 1951 року. Між ними: арії із Бойто, Чілеа, Вагнера, Пуччіні, Мейєрбера і романси Кваранти, Тості, Ґріґа, Штогаренка, Людкевича, Матюка, Лятошинського. А чотири українські народні пісні (США, 1928), записані вже електричною методою мікрофону, звучать ідеально, бо самі, оригінальні платівки фірми „Columbia" (як і інші оригінали) походять із великої та прикладної колекції дискографа Степана Максимюка (США).

Праця А. Кочура взірцева, але побажані на його дисках числа оригінальних матриць, як теж числа окремих випусків, щоб ще точніше визначити місце і час окремих записів, тиражування. Отже, як бачимо, програма диску ч. 2 незвичайно цікава. Хочемо вірити, що реставраційна діяльність А. Кочура продовжуватиметься на такому самому рівні, як цей диск зі співом С. Крушельницької.

Роман Савицький-мол.

Концерт на 50-річчя хору „Дніпро"

ЕДМОНТОН. – 21–22 листопада 2003 року на святі української пісні хор „Дніпро" відзначив 50-ліття музично-творчої праці на ниві української хорової музики в Канаді. Маєстична музика композиторки Лесі Дичко на крилах слів поета Володимира Коломийця пролунала на ювілейному концерті хору. Численна публіка гучно вітала хористів оплесками.

У листопаді 1953 року св. п. дириґент Роман Солтикевич, разом з однодумцями та шанувальниками хорової музики, організував український чоловічий хор „Дніпро". У 1971 році хор став мішаним, а відтак в 1975 році, зі своєю оркестрою і танцювальною групою, став ансамблем. Ансамбль „Дніпро" подорожував по Альберті та інших провінціях Канади, а в 1979 році концертував в Австралії, Філіпінах і на Гаваях. Після смерти Романа Солтикевича в 1976 році дириґентську батуту прийняла Марія Дитиняк. Разом з заступницею-дириґенткою Орисею Олійник та акомпаніяторкою Іриною Тарнавською вона продовжила основний мистецький напрям діяльности хору.

У 1978 році розпочалась творча співпраця з Володимиром Колесником, колишнім дириґентом і директором Національної опери України ім. Т. Шевченка в Києві, а в той час мистецьким керівником і дириґентом Товариства української опери в Канаді, з осідком у Торонто – це дало можливість хорові виконувати твори великої форми з симфонічною оркестрою.

Хор „Дніпро" ставить опери „Купало" А. Вахнянина та „Запорожець за Дунаєм" С. Гулака-Артемовського; кантату „Завойовники прерій" С. Яременка; ораторії „Неофіти" М. Кузана і „Святий Дніпро" В. Кікти. Після смерти В. Колесника у 1997 році був запрошений Ґжеґож Новак, в той час дириґент Едмонтонської симфонічної оркестри. Він зиступив з двома прем'єрами – вокально-симфонічною поемою „Палімпсести" Ю. Ланюка (1999 р.) та з кантатою „Посланіє" М. Кузана (2002).

Продовження історії цього колективу здійснилося святом української пісні. Це свято, заплановане спеціяльно створеним ювілейним комітетом, почалося з бенкету 21 листопада в Культурному центрі катедри св. Івана. Господарем вечора був Андрій Гладишевський.

22 листопада під дириґентурою Марії Дитиняк і заступниці-дириґентки Мирослави Загарії, при супроводі акомпаніяторок Ірини Тарнавської і Вікторії Ковальчук, відбувся концерт в едмонтонській залі „Winspear Centre for the Arts". Ведучою концерту була Лідія Слаба. Хор виконав прем'єру замовленого у композиторки Лесі Дичко твору „Ода Пісні" до поезії Володимира Коломийця. Цей твір написаний для мішаного хору і двох солістів – співали Ольга Федеркевич, сопрано, і Еміліян Ґрох, баритон, і двох фортепіян – грали Ірина Тарнавська і Вікторія Ковальчук.

Крім „Воспойте Господеві піснь нову", Концерт ч. І Д. Бортнянського (солісти Сузанна Романюк, Олеся Талпаш, Тарас Закордонський, Андрій Гладишевський, Ірина Федеркевич, Оксана Тарнавська, Стефан Мельниченко), решту першої частини концерту становили твори найвизначніших композиторів середини XIX та початку XX століть. На першу точку концерту хор виконав наче своє гасло: – „Дніпро реве" (муз. Д. Січинського, сл. В. Чайченко, соліст – Іван Зінчук). „Неначе сон" (муз. Г. Майборода, сл. М. Рильського), елегія, присвячена Миколі Лисенкові і написана в XX столітті, була третьою точкою концерту.

Потім прозвучали пісні на музику В. Верменича, С. Людкевича, О. Кошиця, Є. Козака, І. Майчука та ін. Програма другої частини концерту, крім одної точки – „Білі троянди", складалася з творів сучасних композиторів Лесі Дичко, А. Кушніренко, Є. Савчука, А. Кос-Анатольського, І. Поклада. Дві пісні заторкалися проблем довкілля – „Вмирала річка" (муз. В. Мужчиль, сл. Т. Шаповаленко) і „Балада розплющених дитячих очей" (муз. В. Степурка, сл. І. Драча). Солістами були Сузанна Романюк, Дарця Васараб-Роланд, Любомир Пастушенко, Еміліян Ґрох, Леся Чумер, Ірина Федеркевич та інші.

На закінчення концерту хор заспівав дві частини з замовленого твору на 40-річча „Дніпра" – ораторії-літопису (муз. – В. Кікти, слова – С. Майданської, солістка Олеся Талпаш, піаністи Ірина Тарнавська і Вікторія Ковальчук) і „Оду пісні" Лесі Дичко.

Щира подяка була висловлена мистецькому проводові хору – дириґентці Марії Дитиняк, її заступниці Мирославі Загарії, піаністкам Ірині Тарнавській і Вікторії Ковальчук; ювілейному комітетові на чолі з Юрієм Загарою; голові хору Любі Федущак.

Олеся Талпаш

Хор „Дніпро"

Він був гідним сином народу, „що вгору йде"

До сороковин від дня смерти проф. Мирослава Лабуньки

В повідомленні, котре надійшло до редакції „Свободи" з Відділу інформації та зовнішніх зв'язків Українського Католицького університету у Львові, йдеться про сумну для усієї нашої громади подію: 1 грудня 2003 року у Філадельфії, Пенсильванія, помер Мирослав Лабунька - професор історії, викладач Ла Саль-університету (Філадельфія), колишній ректор Українського Вільного Університету в Мюнхені, визначний громадський та політичний діяч, активний діяч патріярхального руху, особистий співробітник Глави УГКЦ Мирослава Івана кардинала Любачівського. Похорон Мирослава Лабуньки відбувся 8 грудня.

В листі на адресу родичів покійного ректор УКУ о. Борис Ґудзяк зокрема написав: „Прийміть мої найщиріші вислови співчуття з приводу смерти Вашого Батька та Чоловіка, нашого професора Мирослава Лабуньки, Лицаря ім. Гуса.

Завершення його бурхливого життя, позначеного великою вірністю Богові, Церкві та нашому народові, багатого досвідом, пригодами і служінням, яке почалося в малому галицькому селі і яке несло його до найвищих духовних та інтелектуальних центрів світу та відповідальних громадських посад – є великою втратою і для Вас, і для усіх нас ...

Ми готувалися разом святкувати ювілей 40-ліття створення УКУ Патріярхом Йосипом, якого Він був великим сподвижником. Наше святкування буде позначене смутком, бо не буде Того, хто мав його відкривати доповіддю про св. Климентія. Бракуватиме нам Вашого Батька та Мужа у багатьох інших ситуаціях, бо мало хто міг ділитися з нами таким багатим церковним, науковим, громадським та життєвим досвідом!

Нехай Милосердний Господь прийме Його Душу у вічний упокій, де нема болі, ні печалі, ні зітхання. Нехай щира духовна солідарність широкого світу, яка днесь з Вами, підтримує Вас у цю важку хвилю. Вічна йому пам'ять!".

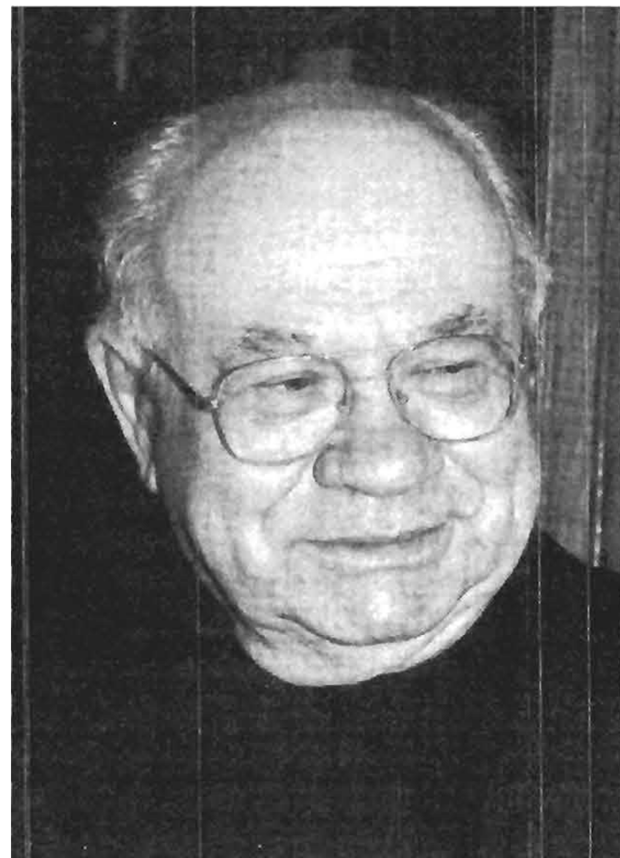
Від імені сенату, ректорату, викладачів, працівників та студентів УКУ своє співчуття висловив віце-ректор з питань зовнішніх зв'язків Мирослав Маринович: „Звістка про відхід у вічність професора Мирослава Лабуньки була для всієї спільноти Українського Католицького Університету приголомшливою. Професор Лабунька відзначався великою скромністю щодо своєї ролі у становленні УКУ в Римі та Львові. Однак насправді роля його величезна. Він був не тільки невичерпним джерелом знань для студентів, а й джерелом ідей щодо розвитку академічної науки в українській спільноті загалом, належав до тієї славної когорти академічних вчених-українців, які, будучи здебільшого селянського походження, засвідчили, що вони є синами народу, „що вгору йде".

Мирослав Олексійович Лабунька народився 23 березня 1927 року в селі Котів Бережанського району в селянській родині.

Великий вплив на сина мав батько, який вільно читав старослов'янською, польською і німецькою мовами, заохочував сина до вивчення історії своєї Батьківщини. Побачивши неабиякі здібності Мирослава, віддав його на навчання у Бережани в державну гімназію з українською мовою навчання. Мирославові легко давалися і математично-природничі, і гуманітарні предмети. У студентські роки він був членом українських студентських громад і організацій („Обнова", Товариства української студентської молоді ім. Міхновського).

У 1944 році, щоб не бути мобілізованим до вермахту, він записався у допоміжні частини. До кінця війни був у Судетах. Потрапив в американську зону окупації. Гімназію закінчив у Німеччині завдяки доброму знанню німецької мови. У 1946-1950 роках навчався у семінарії Української Греко-Католицької Церкви у Німеччині та Голяндії. Кандидатську дисертацію про реформи австрійського цісаря Франца-Йосифа I в Галичині, і зокрема в УГКЦ, захистив на історичному факультеті в Лювені (Бельгія). Згодом переїхав у США, працював у Колюмбійському університеті (Ню-Йорк).

Мирослав Лабунька – професор університетів Ла Саль (Філадельфія, США), УВУ (Мюнхен, Німеччина), співробітник Українського наукового інституту Гарвардського університету (США), Українського католицького університету ім. Св. Климента Папи в Римі. Був добре знайомий з Патріярхом Йосипом Сліпим, стояв біля джерел заснування Українського Католицького університету в Римі.

Св. п. Мирослав Лабунька

Він є автором двох монографій: „Митрополит Іларіон та його писання" і „Новгородська леґенда про Білий Клобук", численних праць з історії, зокрема східних країн, та релігієзнавства. Його перу належать наукові розвідки, інформаційні статті у журналах та часописах. з історії, мовознавства, проблем виховання молоді.

1997 року отримав державне відзначення – знак (медалю) Міністерства освіти і науки України „Відмінник освіти України", того ж року йому було присвоєно почесне звання лицаря ордену Св. Григорія Великого (Грамота за підписом Папи Івана Павла II, латинський титул: Equitus Ordinis Sancti Gregorii Magni.

Мирослав Лабунька – активний діяч української діяспори, багато зусиль доклав для налагодження її зв'язків з Україною, зробив значний внесок для становлення Українського Католицького Університету у Львові. Усе своє життя прожив з думкою про Україну, жив і працював для неї, поширюючи добру славу про нашу державу у світі.

Вічная пам'ять Мирославу Лабуньці, нашому Вчителеві, Другові, Тому, хто завжди будитиме в нас дух вдячности за дар спілкування з Ним!

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ", грудень 2003 р.

250 дол.	Олесницькі Нестор, Іванка, Любодар і Зеня	Вігокен, Н.Дж.
100	Мулак А.	Лос Анджелес, Каліф.
75	Павліський Ярослав	Талагасі, Фла.
50	Болонка Василь	Бутвин, Па.
	Фрейшен-Чировський Лев	Бриджвотер, Н.Дж.
45	Крупа Теодозій	Мориставн, Н.Дж.
	Шевчук Наталія	Вашінґтон Твсп., Н.Дж.
25	Ломага Марія	Вест Палм Біч, Фла.
	Павліський Ярослав	Талагасі, Фла.
	Василишин Ярослава	Ленкастер, Па.
20	Деніщук Йосиф	Йорктон, Саск. Канада
	Феденишин Степанія	Спрінґфілд, Н.Дж.
	Недільницький Микола	Ст. Люї, Мо.
	Огаренко Марія	Редондо Біч, Каліф.
	Оришкевич Йосип	Прінстон, Н.Дж.
	Пундій Павло	Чикаго, Іл.
	Пундій Павло	Чикаго, Іл.
	Садовські Степанія і Євген	Парма, Огайо
15	Біч Олена	Альтамонте Спрінґ, Фла.
	Бейгер Богдан	Бафало, Н. Й.
	Чорненький Володимир	Фінікс, Аріз.
	Голуб В.	Стюарт, Фла.
	Івасечко Василь	Андовер, Н.Дж.
	Калиник Валентина	Лігайтон, Па.
15 дол.	Мірчук Ігор	Вілов Ґров, Па.
	Парубчак Степан	Савт Орандж, Н.Дж.
	Стельмах Адріян	Лівонія, Миш.
10	Бурачинський Богдан	Флорам Парк, Н. Дж.
	Боднарчук Дмитро	Албакеркі, Н. Мек.
	Бошак Анна	Йонкерс, Н.Й.
	Гуглевич- Ворох Хризанна	Ню-Йорк, Н.Й.
	Глют Степан	Флендерс, Н.Дж.
	Гавришків Григорій	Оборн, Н.Й.
	Глущок Марія	Ювінґ, Н.Дж.
	Кінаші Галина і Богдан	Ґарднервіл, Нев.
	Корженівський Ярослав	Вілмінґтон, Дел.
	Крижанівська Марія	Рочестер, Н.Й.
	Квасовська Ірина	Таберґ, Н.Й.
	о. Малаховський Юрій	Флашінґ, Н.Й.
	Олійник Наталія	Посен, Миш.
	Пизь Теодор	Ірвінґтон, Н.Дж.
	Рінник Йосип	Мілтавн, Н. Дж.
	Стасишин Оленка	Елкрідж, Мд.
	Тижко Антон	Філядельфія, Па.
	Вовчук Юрій Федір	Пітсбурґ, Па.
	Захарків Лідія	Рочестер, Н.Й.
5	Держко Евстахій	Лортон, Ва.
	Бучак Мирон	Скенектеді, Н.Й.
	Цап Василь	Стретфорд, Кон.
	Хонюк Богдан	Ню-Йорк, Н.Й.
5 дол.	Данилюк Анна	Ворен, Миш.
	Драбик Василь	Ізлінґтон, Онт. Канада
	Феркуняк Марія	Лігайтон, Па.
	Форощовська Марія	Йонкерс, Н.Й.
	Фрідріх Петро	Норт Порт, Фла.
	Ганушевська О.	Рочестер, Н.Й.
	Кащун Василь	Бронкс, Н.Й.
	Кінах Микола	Розел, Іл.
	Лищик Микола	Перт Амбой, Н. Дж.
	Никорчук Степан	Пітсфілд, Мас.
	Макарушка-Колодій О.	Мейплвуд, Н. Дж.
	Падко Михайло	Кліфтон, Н. Дж.
	Плавюк Роман	Монтреаль, Квеб., Канада
	Шафранський Микола	Мінеаполіс, Мін.
	Шпак Іван	Джексон, Н.Дж.
	Шустов Оксана	Ворен , Миш.
	Вацлавський Антон	Форест Гілс, Н. Й.
Разом:		**1,280.00 дол.**

Щиро дякуємо всім за фінансову підтримку „Свободи" – найстаршої української газети в світі.

Село втрачених скарбів

Ще 20 років тому наша крихітна річечка Совиця була здоровою і непокірною. У її неглибоких водах сріблилося стільки риби, як зірок в небі. Вона поспішала попри двір дідича Ботушана, через його розкішний старий парк, не спиняючись ні на хвильку, бігла попри людські городи, густі луки до Пруту-красеня.

Кожен день, йдучи до школи, я віталася з нашою річкою. Моє селище, мої Лужани – моя маленька держава. Дорога в майбутнє мого села така ж нескінченна, як і дорога в минуле. Скільки гарних людей ходило цими стежками?! Директором школи наприкінці XIX сторіччя був письменник Іван Бажанський. Її випускником – відомий у світі вчений правничих наук, людина, що знала шістнадцять мов, професор, ректор Українського Вільного Університету у Мюнхені Василь Орелецький. Тут жили молоді талановиті хлопці Юрій Мандрик і Григорій Бережан. Віра у державність повела їх у вир визвольних змагань. У боях січових стрільців за Кульпарків, що під Львовом, особливо відзначився відділ чотаря Григорія Бережана, який загинув у нерівних кривавих боях 13 листопада 1918 року. Тоді йому було лише 23 роки.

Життя Юрка Мандрика – сліпуча мить, яка вмістилася між датами 1898–1918 рр. Він пережив Першу світову війну, ув'язнення за політичні переконання і навічно залишився у Старому Селі під Львовом разом зі своїми побратимами – січовими стрільцями. Але його літературні твори, на щастя, дійшли до читача. Ніжно і легко лягають на струни душі слова: „Легенький, теплий вітрець роздмухує білий цвіт садовини й розвіває його по селі, жартівливо засипає ним дівочі непокриті плечі...". Сьогодні можна знімати фільми про колишніх педагогів з великої літери Василя Угринчука і Йосипа Копея. Хто б нас усіх разом навчив любити Україну так, як вони?

Роздумуючи про це, спиняюся навпроти обійстя дідича Ботушана. Тут неописаний ще ніким із письменників Лужанський собор. Він пережив не одне століття. Кажуть, що зовнішні стіни церкви були прикрашені неоціненними стінописами. А ще розповідають, що в соборі молилися Петро Сагайдачний і Пилип Орлик.

Лужани – це звичайне селище на Кіцманщині. Церкви тут, як і по всій Україні, ділилися, аж земля стогнала. І таки поділилися. Поряд з старим собором будується нова величезна церква Київського патріярхату, уже зведена менша – Московського. Так, нові будуються, а на реставрацію старої грошей немає. А якби разом? Про Лужанський собор, я гадаю, заговорив би весь український світ.

Через дорогу від цієї незвичайної споруди – маєток дідича. У радянські часи тут була лікарня, яка тепер дивиться на собор, на нас усіх порожніми очима вікон. Бракує лише, щоб їх забили дошками. Хотіли віддати приміщення якійсь релігійній громаді, але вступилися вчителі, директор школи Марія Грекул – лікарня ж! Може б спільними силами... Не вдалося.

Йдучи коридорами своєї школи, я думаю, скільки моїх вчителів поїхало за кордон на заробітки. Я пам'ятаю, як приїхала, виснажена тяжкою працею, вчителька молодших клясів Одарка Тодорівна, як пізніше привезли з Італії (о, якби, не добрі люди) у труні батька її дітей. Пригадую, як проводжала за кордон чоловіка і брата Ольга Олексіївна. Брат повернувся... порохом у маленькій урні.

З Португалії повернувся брат Наталії Іванівни, щоб через кілька днів лягти в рідну лужанську землю. Скільки наших вчителів сьогодні у світах – Ольга Корніївна, Наталія Євгенівна, Віктор Омелянович, Леся Євгенівна, Леся Корніївна...

Люда Олійник – моя ровесниця, обожнювала свого тата, але коли її мама поїхала в Ізраїль на працю (дівчинка була тоді у 6 клясі), то всі зошити, обгортки книг, альбоми були обписані словом „мама". Тітка, дивлячись оцінки в щоденнику, знайшовши записочку: „Мамо, я так люблю тата, мені так з ним добре, але так бракує тебе". Матуся її повернулася, але настільки хворою, що стала на ноги десь аж через півроку. А потім поїхав у Португалію тато, бо, здавалося, немає іншого виходу... Василя Івановича ніколи вже не буде, немає вже його на світі!

За кордон поїхало багато, але повертаються з різних причин одиниці. Якщо їм там добре, то не поспішають в Україну. Діти забувають батьків, батьки – дітей. Ходять вулицями сироти при живих батьках.

У клясі Ольги Миколаївни мама кожної третьої дитини – у світах. Педагог Тетяна Іванівна розповіла, як нещодавно на уроці у третій клясі запропонувала дітям описати своїх матусь. „А я забув які очі в моєї мами!" – скрикнув Роман Миронюк. „Я забув!" – сказав, а з очей рясно котилися блискучі намистинки. Учителька спробувала якось заспокоїти хлопчика, але він перебив: „Зачекайте! Я зараз згадаю!". Він вийняв з-за обгортки щоденника фотографію: „Дивиться! Це моя мама! Вона найгарніша!".

Восени покинула рідне село, дітей, школу Сидонія Григорівна Грекул. Останній її лист був з Італії від 9 березня 2003 року, – то безмежний смуток і біль. Довго, тяжко працювала, спочатку трохи заплатили, а потім – ні пашпорта, ні грошей. „Руки в мене тремтять, – пише молода учителька, – бо я знаю, яке тяжке життя в Україні.

Через межу з Лужанами – Мамаївці. Дмитро Гнатюк прославив їх. До минулої осені жила в цьому селі Євгенія Угринчук. Не вистачало на ліки, на їжу. Як тінь ходила поміж людьми і знаходила в собі сили говорити про поезію. Смертельно хвора, вона видала книжечки „Подих вічності" і „Дощі у грудні". Добрі люди допомогли. Літературознавці ще не оцінили вартості тих збірок, але, мені здається, що серед віршів є шедеври.

Якщо минути Лужани, Місевичеві Шипинці, Прут, повернути у Глиниці дорогою на Вижницю, то можна потрапити до Чортории, а там – обійстя Миколайчуків. Фільми, зняті за участю Івана Миколайчука, поставлено на рівень найвищих досягнень кіномистецтва. Не повернувся він у рідну Чорторию. Залишився назавжди у столиці на Байковому кладовищі.

Може покликати когось? Григорія Сковороду чи Івана Вишенського? А може, все-таки краще Лук'яна Кобилицю чи Олексу Довбуша? Таких людей, щоб вірили у Бога, і в те, що в Україні таки є майбутнє.

Я вірю. Ми віримо. Ми вже в дорозі. Я бачу сяючий банями величний собор, а біля нього – лужанці й українці з усіх світів. Усі – щасливі.

Людмила Колісник,
Чернівецький університет

Прокляті...

(Закінчення зі стор. 13)

У молитовному домі появилися діти віком від шести і більше років. Протягом цілого дня вони сиділи на церковнім мурі, дивилися на вулицю. Одного ранку тато і мама були вдома і я дуже тішився. До дверей хтось сильно постукав. Зайшли двоє, наказали нам стати „под стєнку". Брали книжки, одяг, взуття, каструлі, посуд і скидали на підлогу купою. На подвір'ї уже був віз, скидане винесли на віз.

– Собірайся с вєщами! Виході!

Ми вийшли з хати. Їхали через усе місто, за яким у високих бур'янах стояв довгий ряд товарових вагонів із відчиненими дверима. У вагоні, на торбах, уже сиділи чоловік і жінка, тихо розмовляли, на нас не звертали уваги. Ми посідали під іншою стінкою. Тато тихо розмовляв із мамою, а потім став на краю. Увечорі тато нас залишив, а коли вернувся, то був разом із Федотом, чоловіком сестри Фросі, і з одноконкою. Ми втекли. У людей найняли маленьку кімнату і примістилися. За нами не шукали. Всі рідні знали про нас і ми знали про всіх. Зима минула спокійно.

Весною 1931 року я був із мамою. Хтось сильно постукав у двері, до кімнати зайшло двоє з міліції. Нічого не кажучи, все перекидали і знайшли торбинку – 3 кілограми кукурудзи. Із собою забрали кукурудзу і маму. Увечорі я розказав татові, як було. Мама не вернулась. Тато поспішив до міліції, але там сказали, що вони нічого не знають. Цілий місяць тато ходив до міліції, запитував про маму. Потім сказали:

– Твоя жена – враг народа. Она заховала від государства кукурудзу. Вчєра бил суд, палучіла 10 лєт дальних трудових лагерєй.

Побачення татові не дали. Із сумною новиною він прийшов додому. Усі ми молилися. Тоді сестра Марія прийшла до нас зі свого сховку, щоб помагати татові і мені. Було їй 16 років. Тато і Марія ходили до праці: Марія доглядала немовлят-сиріт, а тато, знаючи всяку роботу, працював у комуністів. Заробляли мало, але й так нічого не могли купити, бо крамниці були порожні, зачинені. Тато і Марія, вертаючись додому, заглядали до помийниць ресторанів і готелів, вибирали там лушпиння із картоплі та буряків. Вдома Марія варила те лушпиння і ми мали гарячу страву. Голод сильнішав. На базарі продавали ковбаси з людського м'яса. М'ясарі на полях і дорогах хапали силою і заманювали до себе людей, що ішли до міста шукати рятунку. І забивали їх. Міліція знаходила такі хати-м'ясарні із купою кісток за хатою.

Зима 1932-33 року була сніжна, з лютими морозами. Лютував і голод. Весною усе зазеленіло, розквітло. І голод буйно розквітнув. Одного ранку тато взяв мене, семилітнього, за руку і ми пішли. Праворуч був невисокий мур, за яким простягався розкішний вкритий білим, п'янким цвітом сад ще не розкуркуленого Шаблія. Ще трохи і почалася вулиця Поштова, центральна вулиця Кривого Рогу, перейназвана на Карла Маркса. Там сиділи старці із простягнутими руками, просили, благали. Минули заплакану дівчинку, яка загубила маму. Мама лишила її і пішла на іншу вулицю вмирати. Чоловік з немовлятком на руках кидався на всі боки: якась жінка звернулася до нього, щоб потримав немовлятко. Він узяв немовлятко, а жінка хутко зникла в юрбі.

Біля театру „Кривбас" був цементовий стовп, на який ліпили концертові оголошення. Біля стовпа стояла весела парочка і читала. Він – високий, у будьоннівці на голові, у шинелі й чоботях. Біля пояса – наган. Вона з коротким волоссям, у береті і пальті, також у чоботях. Під стовпом лежала жінка, її дворічний синочок тоненькими ручками смикав маму за хустину, тулився до неї, рясні сльози вмивали його бліде личко. Весела парочка не звертала уваги на плач дитини, на мертву маму.

Вулицею Карла Маркса їхали вози із червоною цеглою з Собору св. Миколая, щойно розваленого динамітом. Поміж возами з святою цеглою їхав віз, повен мертвих, визбираних на вулицях.

Навпроти міської ради був будинок з написом „Торгсін". Ми зайшли, там було трохи людей, пахло оселедцями, а за склом лежали сало, масло, ковбаса. Харчі не продавали за гроші, а за золото і коштовності вимінювали давали трохи їжі. І тато щось мав. Жінка скрутила із газети кульок і всипала пів кілограма пшона. Ми вийшли з „Торгсіну". Вулицею Карла Маркса невпинно їхали вози із червоною цеглою, а край пішоходу пухлі селяни безнадійно просили милостині. Обіч лежали мертві.

Петро Сидоренко
Торонто, Канада.

Книжки, надіслані до бібліотеки „Свободи"

Редакційна колегія. „Верховина", літературна мозаїка. Орган дружньої ланки прихильників ідейної літератури ч. 22 Вікторія, Кензас, 2003 року.

Володимир Погребенник. „Слово-зброя. Література у творчому набутку Романа Олійника-Рахманного (публіцистика, есеїстика, літературознавство)". Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Видавництво „Ковчег". Київ, 2003 р.

Монастир Свято-Іванівська Лавра. „Господь – моя пісня". Збірник релігійних пісень. Видавництво „Свічадо". Львів, 2003 р.

о. Володимир Волощук. „Вгору піднесім серця" – молитовслов для вірних. Венис–Норт Порт, Фла., 2000 р.

Тереза Круль. „Мандруючи до зрілости", книжка виховання для життя в сім'ї для дітей 11-13 років. Переклад з польської Зореслави Городенчук. Видавництво „Свічадо". Львів, 2003 р.

До сороковин від дня смерти Михайла Тарнавецького

Михайло Зенон Тарнавецький, людина великих здібностей та винахідливого розуму, був одним з авторитених вчених в ділянці електрики. Він був автором шести патентів в галузі іновацій, консультантом в гідропроєктах в Англії, Швеції, Швайцарії, Індії, Німеччині та Бразилії.

Народився він в 1924 році в селі Борщів Коломийського повіту в Галичині. З вибухом Другої світової війни опинився в Німеччині, студіював право в Гетінґенському університеті. Тут в 1948 році Михайло одружився з Іраїдою Герус. В 1950 році родина Тарнавецьких, переїхавши до Канади, осіла у Вініпезі. Михайло став студіювати електричну інженерію в Манітобському університеті, спеціялізуючись в надвисокій вольтажній технології. З 1957 року до 1966 року він працював головою плянового відділення Манітобської гідросистеми та був відповідальний за плянування електричної трансмісійної мережі проєкту на ріці Нелсон в Північній Манітобі.

Його знання і професійний досвід відкрили йому академічну кар'єру у відділенні електричної інженерії в Манітобському університеті.

„Професор Майк", як його з пошаною називали студенти, самовіддано виконував завдання протягом тридцяти років. Він був піонером-дослідником у силовій системі електричної інженерії, що відкрило перед Манітобським університетом можливість стати центром технології високого вольтажу (HVDC). Михайло Тарнавецький також багато причинився до запровадження докторської програми у відділенні електричної інженерії Манітобського університету. Він був також професором-гостем в Чехо-Словаччині, Бразилії та в Китаї, автором численних наукових статтей.

Окрім професорської праці, він чимало часу шляхетно присвячував українській суспільній праці, виконуючи різні функції провідного характеру в різних організаціях, включаючи Колеґію св. Андрія, Українську Академію Наук у Канаді, яку він успішно очолював декілька разів. Працював у Канадському конгресі, в Президії Української Православної церкви. Був гарячим прихильником Народного Руху України.

У 2002 році він з дружиною Іраїдою заснував відому серію „гостинних лекцій" для Українських канадських студій в Манітобському університеті.

Михайло Тарнавецький був щиро відданим своїй родині, понад усе любив своїх дітей і внуків. Він залишив обидві свої дочки щасливо одруженими: Марусю – з чоловіком К. Зуреком і дітьми Михайлом і Андрієм, Наталку – з чоловіком д-ром Юрієм Бальком і дітьми Олексою, Стефаном і Аркадією та ближчу і дальшу родину. Мав він також багато приятелів і колеґ у світі.

Св. п. Михайло Тарнавецький спокійно помер в присутності своєї родини в суботу, 11 жовтня 2003 року, після довгої і невмолимої хвороби. З його смертю українське і канадське суспільство втратили активну, принципову, чуйну і вдумливу людину та скромного громадянина. Йому належить одне з почесних місць серед діячів української еміграції.

Я, як його довголітній приятель, хочу лише додати, що основною рисою характеру св. п. Михайла Тарнавецького були плідна і творча та зріла оцінка складних подій часу. Він скрізь віддавав всі свої сили, своє знання та багатий досвід науці, справі покращання життя українського народу в розсіянні та в Україні, що поволі підноситься з колін, щоб стати українською Україною.

Світла пам'ять про Михайла Тарнавецького ніколи не згасне в наших серцях.

Вічна йому пам'ять!

Володимир Жила

Доводимо до відома української громади, що 1 січня 2004 р. на 70-му році життя, помер у Києві видатний вчений-медіявіст

бл. п.

проф. д-р

ОЛЕКСА ВАСИЛЬОВИЧ МИШАНИЧ

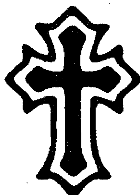
нар. 1 квітня 1933 р. в селі Ляховець на Закарпатті.

У збірнику „Верховина", на пошану Покійного з нагоди його 70-річчя, акад. Микола Жулинський, директор Інституту літератури НАНУ, так схарактеризував Покійного: „Він був і залишиться одним із тих унікальних учених, який вважає своїм моральним обов'язком берегти і зміцнювати авторитет Інституту літератури як установи, що символізує розвій української науки, культури, духовності". В його науковому доробку з 1954 по 2002 рік 361 друкованих праць з проблем українського середньовіччя та Закарпаття.

Хай пам'ять по ньому буде довготривалою!

Ми висловлюємо наше глибоке співчуття його рідним в Києві і на Закарпатті.

Осип Данко
Василь Маркусь
Іван Фізер

В безмежному болю та смутку повідомляємо родину і знайомих, що 31 грудня 2003 р. відійшла у вічність наша найдорожча і незабутня

МАМА, БАБЦЯ, СЕСТРА і ТЕТА

бл. п.

ОЛЬГА ГУГЛЕВИЧ

з дому МИЦАК

проживши 87 років.

ПАНАХИДА була відслужена у неділю, 4 січня 2004 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню-Йорку.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в понеділок, 5 січня 2004 р. о год. 9:30 ранку в церкві св. Юра в Ню-Йорку, а опісля на цвинтарі св. Духа в Гемптонбурґу, Н.Й.

У глибокому смутку залишила:
сина – БОГДАНА
внучку – ХРИЗАННУ
брата – ВОЛОДИМИРА з родиною в Европі
та ближчу і дальшу родину в Америці, Канаді, Европі й Україні.

Вічна Їй пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що в неділю, 21 грудня 2003 р. відійшов у вічність на 93-му році життя наш найдорожчий ЧОЛОВІК, БАТЬКО і ВУЙКО

бл. п.

МИКОЛА ГОШОВСЬКИЙ

нар. 18 грудня 1910 р. в Стрию, Україна.

Закінчив Львівський Університет, був футболістом Спортового Т-ва „Україна", був головою відділу Центросоюзу у Львові, полоненим у таборах Авшвіц-Біркенав, Маттавзен і Ебензе, директором Українського Народного Дому в Ню-Йорку, працював у канцелярії КПС-Пласту і був членом УАКР.

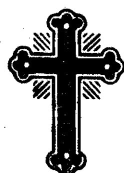
ПАНАХИДА відбулася в п'ятницю, 26 грудня 2003 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню-Йорку.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в суботу, 27 грудня 2003 р. о год. 9:30 ранку в українській католицькій церкві св. Юра в Ню-Йорку. Тлінні останки спочили на цвинтарі св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Залишилися у смутку:
дружина – ГАЛЯ КНИШ-ГОШОВСЬКА
син – БОГДАН
племінниці – МАРТА БАЗАРКО з мужем НЕСТОРОМ, донька ДІЯНА і син ДАНИЛО
– ХРИСТЯ ПЕРФЕЦЬКА з мужем ЮРІЄМ, доньки ТАНЯ і МАРТА
племінник – РОМАН КНИШ з дружиною ЛЮБОЮ, сини РОМАН і МАРКО
братова – АПОЛОНІЯ КНИШ
ближча і дальша родина в Америці і Україні
та приятелі в Америці.

Вічна Йому пам'ять!

В пам'ять Покійного пожертви можна складати:
Amnesty International, Memorial Gifts, 322 8th Ave., New York, NY 10001
Tel.: (212) 807-8400

Ділимося сумною вісткою з рідними, приятелями і знайомими, що дня 14 грудня 2003 р. несподівано відійшов від нас у вічність на 49-му році життя наш найдорожчий МУЖ, БРАТ, ВУЙКО та ПЛЕМІННИК

бл. п.

БОГДАН КОЛІНСЬКИЙ

Бл. п. Богдан був довголітнім спортовим журналістом при The Hartford Courant. Він був парафіянином української католицької церкви св. Архистратига Михаїла в Гартфорді, Конн., та членом Українського Народного Дому, Українського Конгресового Комітету Америки (УККА) та Осередку Спілки Української Молоді (СУМ) в Гартфорді, Конн. Бл. п. Богдан також був членом Українського Товариства Ґолфу та засновником турніру голфу „Hartford Ukrainian Open", котрий відбув свій 25-ий річний турнір в липні 2003 р.

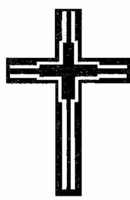
ПОХОРОННІ ОБРЯДИ відправлено в четвер, 18 грудня 2003 р., а тіло похоронено на українському цвинтарі св. Михаїла в Ґластонбури, Конн.

У глибокому смутку залишилися:
дружина – JILL
брати – РОМАН з дружиною ХРИСТИНОЮ і дітьми МАРКІЯНОМ, ПЕТРОМ і АНДРЕЙКОЮ
– МИРОН
– ПАВЛО з дружиною HEATHER і дітьми ЮЛІЄЮ і ЛУКОЮ
сестра – МАРТА з мужем НЕСТОРОМ БОЙКОМ
вуйко і тета – ГРИГОРІЙ та ОЛЬГА ЯКИМІВ
двоюрідні сестри – НАТАЛІЯ з мужем ГЕНРІ СОРЕС і донею НІНОЮ
– МАРТА ЯКИМІВ
та ближча і дальша родина.

Вічна Йому пам'ять!

Пожертви в пам'ять покійного Богдана можна складати на:

- **Виховний Фонд Осередку СУМА в Гартфорді: Education Fund-Ukrainian American Youth Ass'n (СУМ), 961 Wethersfield Ave., Hartford, CT 06114-3137;**
- **Connecticut Sports Writers Alliance (CSWA), Bohdan "Bo" Kolinsky Memorial Scholarship, c/o Sean Barker, New Haven Register Sports, 40 Sargent Dr., New Haven, CT 06511-5918;**
- **The Bo Kolinsky Team Player Scholarship, The Hartford Courant, 285 Broad St., Hartford, CT 06115.**

В безмежному смутку повідомляю рідню, друзів та знайомих, що 12 грудня 2003 р. по важкій недузі відійшов у вічність мій найдорожчий МУЖ

бл. п.

АНТІН (ТОСЬКО) РОМАН КОЛТУНЮК

нар. 25 квітня 1948 р. в м. Зальцбург, Австрія.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в українській католицькій церкві св. Йосифа в Чикаго Іл. Спочив на українському цвинтарі св. Андрія.

Горем прибиті:
дружина – АНЯ МОСТОВИЧ
швагер – АНДРІЙ МОСТОВИЧ з дружиною МАРТОЮ та дітьми НАДЕЮ й МИКОЛОЮ
стрий – ОРЕСТ КОЛТУНЮК з дружиною АНТОНІНОЮ
кузен – РОМАН КОЛТУНЮК з дружиною МЕРІ ДЖОВ та дітьми АНДРІЄМ, АННОЮ й КАТЕРИНОЮ
родини – МОСТОВИЧІВ, ВЕНДЗІВСЬКИХ
та ближчі і дальші члени родини в Україні й діяспорі.

Вічна Йому пам'ять!

Замість квітів просимо ласкаво жертвувати на такі цілі:
Ukrainian Institute of Modern Art, 2320 W. Chicago Ave., Chicago, IL 60622;
Kyiv-Mohyla Foundation of America, P.O. Box 46009, Chicago, IL 60646-0009;
Orphan's Aid Society, 129 Ridge Road, Douglaston, New York, 11363.

У великому горю повідомляю родину і приятелів, що 19 грудня 2003 р. упокоївся в Бозі на 87-му році життя

бл. п.

МИХАЙЛО ПИЛИПЧАК

ПАРАСТАС відбувся 22 грудня 2003 р. в похоронному заведенні Riotto в Джерзі Сити, Н.Дж.

Тлінні останки зложені на українському цвинтарі в Гемптонбургу, Н.Й.

В смутку залишені:
дружина – ІВАННА із синами
доні – ІРИНА МАТЕЙКО з родиною
– БРОНЯ ПАВЛИШИН з родиною
внуки – МАТВІЙ, МИХАЙЛИНА і СТЕФАН покійної доні ПЕТРУСІ МУДРИК
та ближча і дальша родина в Україні і Польщі.

ПОДЯКА

Складаю щиру подяку о. В. Питері, о. Я. Костику за похоронні відправи.

Також дякую родині, приятелям і знайомим за участь в похоронних відправах, за молитви, співчуття, квіти та пожертви на Служби Божі і будівельний фонд Українського Музею.

Вічна пам'ять Покійному!

ДРУЖИНА

КОМІСІЯ ЗВ'ЯЗКУ ТА ІНФОРМАЦІЇ УКРАЇНЦІВ ЗАКАРПАТТЯ В ДІЯСПОРІ (КоЗІ) ділиться сумною вісткою, що 1 січня 2004 р. помер в Києві

СВ. П.

ОЛЕКСА МИШАНИЧ

проф. української літератури та громадський діяч, член-кореспондент Національної Академії Наук України, співробітник КоЗІ та бюлетеню „Інформаційний листок КоЗІ", палкий український патріот та захисник українського Закарпаття.

Схиляємо голови перед Його світлою пам'яттю.
Нехай Київська земля прийме Його в свої обійми.

Синові Ярославові та всій Його Родині складаємо глибоке співчуття.

За мову і зміст посмертних оголошень і подяк редакція не відповідає

В 10-ту СУМНУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
17 січня 1994 р. нашого найдорожчого і незабутнього
МУЖА, БАТЬКА і ДІДА

бл. п.

МИХАЙЛА ШАШКЕВИЧА – РИСЯ

будуть відправлені Заупокійні

СЛУЖБИ БОЖІ

в церквах:

св. Михаїла в Йонкерсі, Н.Й.;
св. Івана у Виппані, Н. Дж.;
св. Тройці у Силвер Спрінг, Мд.;
св. Андрія у Гемптонбургу, Н.Й.;
соборі св. Юра у Львові, Україна.

В ПАМ'ЯТЬ МАТВІЄВІ (РИСЬ) ШАШКЕВИЧУ

Мов журавлі всі відлітаєм
В незнаний край на жаль.
Лишаєм сум цілій родині,
Бо йдем у вічну даль.
Й провожаєм один одного,
Бо в нас такий звичай:
В далеку путь у вічну пам'ять,
Хоч в чужині, нехай!
Прощай же Друже ген в далені
Хай душу Бог держить
Твою в опіці, а ця земля,
Пером тобі лежить.
Лети й сни про Твої Груники,
Як Ти по них топтав,
Як ще в рядах УПА боровся
І волю добував!
Та хоч Ти вже від нас полетів,
Будь гордий, що боровсь! –
І бачив вільну Україну,
Бо в славі розійшовсь!
Прощай же Друже в путь далеку:
У вічність ген лети
І про Твої рідні Груники
У чужині все сни...

написав ВОЛОДИМИР КУЛЬЧИЦЬКИЙ

Хай пам'ять про МИХАЙЛА залишиться з нами все живою і світлою.

Просимо про молитви за вічний спокій Його праведної душі.

Дружина – АННА
син – БОГДАН з дружиною ВІРОЮ МАРУСИН
дочка – ХРИСТЯ ОРИШКЕВИЧ з мужем ЯРОМИРОМ
внуки – ЛЯРИСА і МАТЕЙ ШАШКЕВИЧ
– АДРІЯН, ОЛЕКСАНДЕР і АНДРІЙ ОРИШКЕВИЧ

Ділимося сумною і болючою вісткою з родиною, приятелями і знайомими, що у п'ятницю вечером 12 грудня 2003 р. відійшла від нас у вічність наша дорога
МАМА, БАБА і ПРАБАБА

бл. п.

СОФІЯ ДАНИЛОВИЧ

нар. 23 лютого 1912 р. в Жидачеві.

ПОХОРОН відбувся у середу, 17 грудня 2003 р. з похоронного заведення Музики до собору свв. Володимира і Ольги, а опісля на цвинтар св. о. Миколая в Чикаго, Ілл.

Щира подяка всечеснішим отцям за молитви і похоронні відправи.

Щиро дякуємо усім, що взяли участь у похоронних відправах нашої мами, за слова спічуття та квіти.

У смутку:
донька – ТЕТЯНА РЕЙНАРОВИЧ
син – СЕВЕРИН з дружиною МАРТОЮ
внучка – МАРУСЯ СЕМЧИШИН з мужем ОЛЕСЕМ
правнуки – АНДРЕЯ ОРИСЯ
– ОЛЕКСАНДЕР МАРКІЯН
сестри – МАРІЯ ВАСЬКІВ з мужем ОСИПОМ
– ОЛЬГА ДАВИДЧАК з родиною в Україні
брат – ВОЛОДИМИР МАЛИНОВИЧ в Парижі
свати – ІРЕНА і інженер ОСИП ШАРУН
та родини в Америці і Україні.

Прощай наша МАМО, спокійно спи, май гарні сни!

РЕКЛЯМА • ОГОЛОШЕННЯ • ПОВІДОМЛЕННЯ • Марійка Осціславська 973-292-9800 #3040

ХОЧЕТЕ ПРОДАТИ ЧИ КУПИТИ ХАТУ?

Зверніться до

ВАСИЛЯ КАВАЦЮКА

(908) 790-9240
або
(908) 265-7618
Exit Realty

УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ
Найбільший вибір українських книжок.
Замовляйте каталог:
1-866-422-4255
www.ukrainianbookstore.com

ОРКЕСТРА „ЛУНА"
Музика на весілля, забави, фестивалі.
Святкування роковин.
ОЛЕСЬ КУЗИШИН
Тел./Факс: (732) 636-5406
e-mail:dumamuse@aol.com

ФІРМА ЄВШАН
пропонує касети, компакт диски, відео, шкільні книжки, комп'ютерні програми, писанки та різні подарунки. Замовляйте новий каталог на 2003 рік!
Тел.: 1-800-265-9858

COMPLETE MORTGAGE SERVICE
Тел.: (215) 396-7277

Прошу відповісти **так чи ні на** наступні питання:

Поліна Калушнер президент

- Ви знайшли дім чи бизнес своєї мрії? Так _______ Ні _______
- Ви сумніваєтесь у своїй кредитоздібності? Так ______ Ні ________
- Ви боїтесь заплутатися в лабірінтах програм? Так ______ Ні ________

Якщо Ви відповіли Так принаймні на одне питання, подзвоніть тел.: 215-396-7277 і попросіть працівника Complete Mortgage Service стати **Вашим провідником у лабірінтах моргиджа**

- 10 років у бізнесі.
- Комерційні і бізнесові позички.
- Уважне персональне відношення до кожного клієнта.
- Купівля, перефінансування, консолідація кредитних карток і ін.

www.whymortgage.com
можна телефонувати 7 днів на тиждень

Fregata TRAVEL SERVICE, INC.
250 West 57th St.#1211 Phone: (212) 541-5707
New York, NY 10107 Fax: (212) 262-3220

ECONOMY AIRFARES
Львів/Одеса
567 дол.+tax (round trip)
385 дол.+tax (one way)
Київ
399 дол.+tax (round trip)
325 дол.+tax (one way)
Restrictions Apply

ХРИСТИНА БРОДИН
Професійний продавець забезпечення УНС
CHRISTINE BRODYN
Licensed Agent
Ukrainian National Ass'n, Inc.
2200 Route 10, P.O. Box 280 Parsippany, NJ 07054
Tel.: (973) 292-9800 (Ext. 3039) • Fax: (973) 292-0900

ARKA COMPANY
Нитки, тканина до вишивання, писанкові прибори, касети, відео-касети, CD, шкільні книжки, хустки, кераміка, різьба.
26 First Avenue, New York, NY 10003
Tel.: (212) 473-3550

LAW OFFICES OF
ZENON B. MASNYJ, ESQ.
Від 1983

- Серйозні персональні пошкодження
- Купно, продаж нерухомостей (Real Estate and coop-closings)
- Репрезентування комерційної діяльности
- Securities arbitration
- Розводи
- Заповіти-офіціяльні завірення

157 SECOND AVENUE
NEW YORK, NY 10003
(212) 477-3002
(Тільки за попереднім домовленням)

ЛОНГИН СТАРУХ
Професійний продавець забезпечення УНС
LONGIN STARUCH
Licensed Agent
Ukrainian National Ass'n, Inc.
tel.: 800-673-5150 • 845-626-2058
e-mail:lvstaruch@aol.com

KOZAK CONSTRACTION, Co.
Ремонтуємо і переробляємо хати, помешкання, пивниці, паркети, кафлі, шідрак, шпахлювання, малювання.
Тел.: (201) 437-3227 • (646) 279-1910

Друкарня
COMPUTOPRINT Corp.
Established 1972
Clifton, New Jersey
виконує друкарські роботи:

- **книжки** (в твердій і м'якій оправах)
- **журнали** (з експедицією, або без)
- **канцелярійні друки**
- **весільні запрошення** (в укр. і анг. мовах)

Ваші замовлення виконуємо сумлінно, скоро і на час та з 30-літнім досвідом!

973-574-8800
Fax: 973-574-8887
e-mail: computopr@aol.com

Понад 30,000 читачів тижнево дивиться на реклями!
ОГОЛОШУЙТЕСЯ! ЦЕ ПРАЦЮЄ!

Рідним в краю помагати, чи по світу подорожувати - тільки з фірмою КАРПАТИ!

Export-Import
ГРОШОВІ ПЕРЕКАЗИ

протягом 2-7 днів
Доставляємо до рук адресата в Україну, країни СНД та Східної Європи американські доляри

ПЕРЕСИЛКУ ПАЧОК
ДОСТАВУ ХАРЧОВИХ ПАЧОК З КАТАЛОГУ
доставу тракторів, автомобілів, побутової техніки та електроніки
На всі замовлення Ви отримаєте поквітовання від Ваших близьких
Телефонуйте до нас, щоб зробити замовлення та за детальнішою інформацією

Добре знана у Канаді
Та в Америці відома
Фірма наша вже віддавна
Служить людям чесно й справно
Щирий сервіс, низькі ціни!
Хто ще краще про Вас дбає?

121 Runnymede Road,
Toronto, Ontario, Canada M6S 2Y4
Tel. (416) 761-9105
1-800-265-7189
Fax (416) 761-1662
e-mail: nsemczys@aol.com

НАЙКРАЩІ ЦІНИ НА КВИТКИ

НА ВСІ АВІАЛІНІЇ СВІТУ!

Запрошення до Канади та США

Візи до України, Польщі та Росії

Медичне забезпечення для відвідувачів у Канаді

ВІДПОЧИНОК на відомих курортах